

Innsyn:	Utgitt av Fjellhaug Skoler, Sinsenveien 15, N-0572 Oslo. Tlf 23 23 24 00. Telefaks 23 23 24 10. Bankgiro:8220.02.90549
Redaktør:	Dagfinn Solheim, dsolheim@nlm.no
Redaksjonsråd:	Mona Bø, Øyvind Åsland, Jan Ove Selstø og Dagfinn Solheim
Sekretær:	Kasy Børve

Bønn og andaktsliv for misjonærer

Innholdsfortegnelse

Leder	2
Ola Tulluan: Bønn og vekkelse	3
Anna Sæther: Godstolen	7
Mathias Mjølhus: Barn og bønn	10
Torleif Belck-Olsen: Misjonærmøtet – mellom vannhull og pinebenk	11
Tobias Salmelid: Om å ha tjeneste som forbeder for dem i fronten	13
Jan Magnus Dybvik: Faste – intervju med Pastor Pierre Any Sagara	16
Kjetil Thingbø: Bønn i Kina	20
Johannes Kleppa: Bedehuset – bøn og bønereformer	25
Valfrid Botnen: Retreat – retreat i hverdagen og hjemmeretreat	31
Dagfinn Solheim: Bedre relasjoner og fellesskap	34
Egil Sjaastad: Et liv i bot etter luthersk forståelse	38
Jorunn Hamre: Gud greip inn	39
Magnus Sørhus. Bønnens viktighet – personlige refleksjoner	41
Nytt fra Fjellhaug Misjonshøgskole	44
Tor Erling Fagermoen: Mannlige misjonsstudenter spiser ikke frokost	46
Bokanmeldelser	47

Leder

Høys 1:6

*Se ikke på at jeg er så mørk,
at solen har brent min hud.
Min mors sønner ble sinte på meg,
de satte meg til å vokte vingårdene.
Min egen vingård har jeg ikke vaktet.*

Høysangen setter fingeren på en fare som er reell for misjonærer og kristne arbeidere. Mens en er opptatt av å forkynne og å rettlede, eventuelt formane andre, står en i fare for å forsømme sitt eget Gudsforhold og sitt eget andaktsliv. I den første tiden som misjonær vil også språket være til hinder for et jevnt påfyll fra forkynnelse og menighetsliv. Derfor vil personlig andaktsliv få en særlig stor betydning. I noen misjonærfelleskap har en bønemøter på norsk, mens andre steder vil dette ikke være mulig for misjonæren.

Når vi setter fokus på bønn og andaktsliv er det både pga vår svakhet og kamp på dette området og for å løfte blikket til Guds storhet og hvordan han gir svar. Einar Lundby (se anmeldelse) sitt råd til alle stressede mennesker var: "Søk Gud i stillheten!" Kristen effektivitet er ikke først og fremst å utrette en mengde ting, men det er bønn og fortrolig samfunn med Gud. "Tenk hvor mange skritt folk kunne sparte seg hvis de ba mer," sa han. I en andakt sier han: "Ikke en eneste bønn går til spille." Han understreker også hvor viktig det er med forbønn, og da skal en nevne de en ber for på navn.

Bønnen er også en tid for selvprøvelse. "Dessverre er det meget død bønn i våre kristelige forsamlinger, fordi fellesskapet ikke er inderlig nok til at nøden kommer frem i lyset." sier Lundby. Det er også viktig at bønnen blir toveiskommunikasjon. Gud skal lære oss den veien vi skal vandre. Det er her Lundby sin tale om unødige skritt kommer inn. Ikke all kristen aktivitet er nødvendigvis etter Guds vilje. Dersom vi skal lytte til Guds røst har det ofte med å være stille å gjøre. Da blir også bønnen en kilde til lydighet og å vandre i de gjerninger Gud legger foran oss.

Lundby anbefaler å ha en stille stund hver dag. Også når vi ikke føler oss opplagt. "Om jeg en dag kommer ned til frokosten og ikke føler meg spesielt sulten, så sløyfer jeg da ikke frokosten for det," sa han.

For en misjonær vil det være viktig å lytte to veier. Det ene er å lytte til Gud gjennom hans ord og forkynnelse, gjennom den kristne forsamlingen og i bønnens og stillhetens rom. Dessuten må en lytte til menneskene, både kristne en er medvandrere til og ikke-kristne som skal vinnes for Guds rike. Sjelesorgens mål er å realisere Guds vilje med oss mennesker. Gjennom samfunnet med Jesus vil han gjøre oss til medarbeidere og menneskefiskere.

Bønn og vekkelse

Av Ola Tulluan

Historien vet å fortelle at det er nær sammenheng mellom bønn og Guds inngripen i menneskers liv. Ikke slik å forstå at Gud er avhengig av våre bønner for å kunne gripe inn. Den Allmektige er suveren i så måte. Det er da også nok av eksempler på at Gud har grepet inn med gjennomgripende vekkelse uten at det kan pekes på at bønn har vært et fremtredende element i forkant. Allikevel taler Bibelen gode og varme ord om bønnens betydning for utbredelsen av Guds rike.

De første kristne

De første kristne var bønnemennesker. Ikke før var Jesus tatt opp til himmelen, så samlet disiplene seg i Jerusalem på "den øvre sal". I tillegg var det noen andre der, "noen kvinner og Maria, Jesu mor, og hans brødre". Til slutt var det "en flokk på omkring et hundre og tjue". Hva var de opptatt av der? Jo, det står at "de var sammen og var utholdende i bønner" (Apg.1,12ff).

Apg.2, som beskriver hva som skjedde da Den Hellige Ånd ble utgytt på pinsedag, begynner med å si at Jesu venner "var samlet på samme sted". Det er vel ikke for mye å antyde at de var samlet til bønn. Da grep Gud inn, og Ånden ble utgytt. "Da ble de alle fylt med Den Hellige Ånd", står det (Apg.2,1-4).

Mot slutten av Apg.2 får vi et innblikk i hvordan livet i menigheten fungerte. Vi får bl.a. høre at "de holdt urokkelig fast ved ... bønnene" (Apg.2,42). I Apg.4 leser vi om et forunderlig bønnemøte som ga mot og frimodighet til å tale Guds ord. Saken var at Peter og Johannes ble stilt for Det høye råd pga at de hadde talt frimodig om Jesus som Messias. Rådet ga de påbud om å slutte med virksomheten. Men de svarte at de kunne ikke la være å tale om det de hadde sett og hørt. De ble nå allikevel løslatt, og da "de kom til sine egne...løftet de samstemmig sin røst til Gud" (v.24). De ba om beskyttelse slik at de kunne fortsette å tale Ordet med all frimodighet. Så står dette underlige ordet: "Da de hadde bedt, skalv stedet der de var samlet. Og de ble alle fylt med Den Hellige Ånd, og de talte Guds ord med frimodighet" (Apg.4,31).

Slik kunne vi fortsette med flere eksempler som understreker hvor viktig bønner og bønnefellesskapet var i den første kristne menighet. Gud var mektig til stede og nye ble daglig lagt til menigheten. Vi skjønner at bønner spilte en viktig rolle i den første kristne vekkelse.

Forbønn

Det nye testamentet taler mye om hvor viktig forbønn er for de som er satt til å forkynne Guds ord og var bærere av veknelsen ut i folket. Paulus var avhengig av at det var noen som tok bønneansvaret på alvor. Derfor ba han om

forbønn. I Ef.6,18-19 minner han først om hvor viktig det er å "be til enhver tid i Ånden med bønn og påkallelse". Han formaner de kristne til "å være årvåkne i dette, med all utholdenhet i bønn for alle de hellige". Så ber han menigheten om å ta ham med i sine bønner. Da han skrev dette, satt han i fengsel. Men han ba ikke om forbønn for sin egen situasjon. Vi hører ingenting om at de skulle be om at han måtte bli satt fri. Nei, han ba de minne Gud om at det måtte bli gitt ham ord når han åpnet sin munn, så han med frimodighet kunne kunngjøre evangeliets hemmelighet (Ef.6,19).

Vi finner et lignende ord i Kol.4,3-4: "Be også for oss, at Gud må åpne en dør for Ordet, så vi kan forkynne Kristi hemmelighet. For det er for dens skyld jeg er i lenker. Be om at jeg kan åpenbare den ved å tale som jeg bør".

Dette sier noe om hvor viktig bønnen er i forbindelse med Guds Ords gang i folket. Vekkelse og bønn hører sammen – også bønn for Ordets bærere ut i folket. I denne forbindelse er det viktig å minne om et uttrykk som Skriften bruker. Det sier noe om at bønn og forbønn er en kamp, en strid som Guds folk blir bedt om å gå inn i. Paulus skriver om Epafras at "han er en Kristi Jesu tjener som alltid strider for dere i sine bønner" (Kol.4,12). I forkant av sitt planlagte besøk til Rom, skriver Paulus til menigheten der og formaner de "ved vår Herre Jesus Kristus og ved Åndens kjærlighet: Strid sammen med meg i deres bønner for meg til Gud, for at jeg må bli fridd fra de vantro i Judea, og at min tjeneste i Jerusalem må bli godt mottatt av de hellige. Da vil jeg kunne komme til dere med glede, om Gud vil, og få hvile ut hos dere" (Rom.15,30-32). Paulus var overbevist om at det er makt i de foldede hender – når de er vendt mot Allmaktens Gud. Bønn setter i sving himmelske krefter. Bønnen i Jesu navn kan forandre en situasjon og åpne dører.

Gi meg barn, ellers dør jeg!

Vi lever i et samfunn som har overflod av de fleste ting. Materielt sett har vi alt. Men, som en har sagt, det er også alt vi har. Er det blitt slik med oss som Guds folk at vi midt i vår overflod opplever en åndelig fattigdom som er i ferd med å margspise oss? Vi snakker ofte om åndelig utarming i landet vårt. Vi sukker og lengter etter vekkelse. Men er nøden så stor hos oss, at vi ligger på våre knær og nøder Gud om Åndens vær over folket vårt? Påkaller vi Herren? Er vi vedholdende i bønnen? Strider vi i våre bønner? Jeg drister meg til å spørre slik, for dette er uttrykk Skriften bruker om bønn.

La meg nevne en beretning fra Det gamle testamente. Konteksten er en helt annen enn det som er vårt tema. Derfor halter sammenligningen. Men den illustrerer hvilke utslag nøden gir. Det gjelder fortellingen i 1.Mosebok 30 om Rakel som ble misunnelig på søsteren sin da hun selv ikke fikk barn. Da gikk hun til Jakob og sa: "Gi meg barn, ellers dør jeg!" (v.1) Det er et desperat menneske som ber. Saken er så viktig at det gjelder liv eller død. Eier vi noe av den nøden for vårt eget folk? Det står i Guds ord: "Dere har ikke, fordi dere ikke ber!" (Jak.4,2).

Moses og bønnearmene

Det er i bønnekampen seirene vinnes, eller der bønnen uteblir, tapes. Det fikk Josva erfare, slik beretningen i 2.Mos.17,8-16 minner oss om. Så lenge Moses på fjellet holdt bønnearmene utrakt mot Herren, seiret Israel. Når bønnearmene sank, tapte de. Den synlige kampen foregikk ute på sletten, men kampens resultat ble avgjort på bønnefjellet hos Moses, der han og Aron og Hur løftet bedende armer.

Mange av Herrens tjenere opp gjennom historien har avlagt sterke vitnesbyrd om bønnens betydning i deres tjeneste. Spurgeon sa engang, "Hvor er det fiendene blir overvunnet? Ikke ute på slagmarken, men på kne i Guds hus".

Bønнемøtene

Vi sukker og klager over små flokker på møtene mange steder. Enda verre er det med bønнемøtene. Til og med der vi har store forsamlinger, er det som regel svært få som kommer til bønнемøtene som blir utlyst en halv time før selve møtet tar til. Flere steder, der det tidligere var faste bønнемøter på bedehuset, er det ikke slik lenger. Jeg tror vi også skal være så ærlige å spørre om hvordan det er med bønnens plass på foreningsmøtene våre også. Jeg er ikke så sikker på at bønnen og forbønnen for arbeidet heime og ute har samme plass i dag som bare for noen tiår siden.

Midt oppe i de tegn i tiden som kan bekymre oss, er det gledelig å merke at i flere av ungdomsforsamlingene våre har bønnen fått en ny dimensjon. Noen steder er bønнемøtet flyttet fra bønnerommet inn i møtesalen, og bønнемøtet blir en naturlig første del av møtet. Noen steder har ungdomsforeningen tatt opp den gode tradisjonen med bønнемøte en kveld i uka. Det meldes at slike kvelder er godt besøkt. Der blir det bedt for byen og landet vårt. Det blir bedt om at Ordet må virke til vekkelser og nytt liv. Det blir bedt for det store misjonsarbeidet på tre kontinenter som Herren har betrodd oss. Misjonærer blir nevnt ved navn.

Dette gir håp for fremtiden. La oss leve i forventningen om at Herren skal svare på våre bønner og sende sin vekkende Ånd inn i folket vårt.

Bønненettverk

Det må også nevnes at det finnes mange bønnenettverk både i Norge og internasjonalt. "Ethné to Ethné" har et veldig aktivt bønnenettverk. Hensikten er å be om en misjonsvekkelse blant Guds folk med særlig fokus på de mange folkegrupper som ennå ikke har et Kristusvitne i sin midte.

Her i Norge finnes det bønnenettverk både lokalt og nasjonalt. Et slikt tiltak er BE24 som er knyttet til Misjonssambandet. Visjonen og oppdraget defineres på følgende måte: "BE 24 vil ha utbredelsen av Guds rike som sin hovedmålsetning. Ved å mobilisere kristne til samstemmig, massiv og

strategisk bønn vil vi være med å rydde vei for at Guds ord kan få framgang og makt, både i landet vårt og der evangeliet ennå ikke er forkynt. I en tid der samfunnet mer og mer blir preget av sekularisering, er det viktig at kristne erkjenner at avkristningen dypest sett er et resultat av det som foregår i den åndelige verden. Arbeidet i Guds rike har til alle tider måttet ta hensyn til den åndskamp som foregår. Bønn er det våpenet Gud har gitt oss for å stå i denne kampen. Historien er full av eksempler på hvordan bønn har fått avgjørende betydning for fornyelse, vekkelse og forvandling av hele samfunn. BE24 ønsker å vekke kristne til bønn med forventning til en Gud som kan gjøre langt mer enn vi ber om og forstår”.

Dette er et prisverdig tiltak. Gå inn på hjemmesiden (www.be24.no) og gjør deg nytte av de ressurser som er lagt ut.

Det begynte med bønn

Som nevnt ovenfor er historien full av eksempler på hvordan bønn kan skapt noe nytt. La meg bare nevne ett eksempel som har gjort et dypt inntrykk på meg. For noen år siden leste jeg en liten bok med tittelen: "The Haystack Movement". La meg sitere litt fra en artikkel jeg nylig fant på www.urbana.org om denne bønnebevegelsen og hva den førte til i USA: "On a Saturday afternoon in August of 2006, a few Williams College students, Congregationalists in background, gathered in a field to discuss the spiritual needs of those living in Asian countries. When a thunderstorm arose they took shelter in the lee of a haystack and continued to pray.

The gathering came to be called "The Haystack Prayer Meeting". It launched the modern mission movement. Within years the American Board of Commissioners for Foreign Missions (ABCFM) was formed and sent some of the first American Protestant missionaries to other lands".

Det var fem unge menn som var med på det første bønnemøtet i 'høysåta'. Der og da ble de grepet av Guds kall og bestemte seg for å bruke livet sitt i Guds tjeneste, "carrying their faith into all the world". Hver på sin måte var de tro imot kallet, og fikk stor betydning for misjonsvekkelsen i USA på 1800-tallet. Samuel Mills var vel den som kanskje kom til å bety mest. Han spilte en avgjørende rolle ved starten av the American Bible Society og the United Foreign Mission Society. To av de fem tjente Herren som misjonærer.

Det må også nevnes at the Student Volunteer Movement sporer sine røtter tilbake til denne 'høysåte-bevegelsen'.

Det begynte med et bønnemøte.

Bønn er ikke manipulering

Til slutt: Som jeg antydte i innledningen, er det viktig å presisere at selv om Bibelen er full av løfter knyttet til bønn, er det ikke slik å forstå at Gud lar seg

manipulere ved våre bønner. Han er den Allmektige, og han styrer verden ved sin hånd. Men det står at "han vil at alle mennesker skal bli frelst". Derfor er det "godt og til behag for Gud, vår Frelser" at Guds folk forenes i bønn om at vekkelsen må komme (jfr. 1.Tim.2,1-4).

Godstolen

Av Anna Sæther

(fra boken: *Over en tekopp*. Etter tillatelse fra Lunde forlag)

Jeg har alltid hevda at det er en menneskerett å disponere en god stol! Jeg er fornøyd med hva som helst sånn til vanlig. Jeg har erfaring fra jordgulv og bambusgulv, murgulv og stråmatter. Jeg har god kjennskap til harde benker og til tannlegestoler, til trange flyseter og til ganske alminnelige stuemøbler. Men jeg er helt avhengig av å ha en godstol til egen avslapning, velvære og fornyelse! Det har jeg alltid sørga for å ha. Den første jeg anskaffa meg på Ilan, ble av unge Torbjørn kalt "Tante Annas promenadestol". Det var nemlig i den stolen vi satt da jeg leste for Giljebarna fra Anne-Cath Vestlys *Mormors Promenade*. Siden har det blitt forskjellige godstoler. Den jeg har nå, må pakkes inn, for den er så fullstendig utslitt. Men den er god, og det er det som er saken!

Når jeg er for meg selv, har jeg mine måltider i godstolen. Jeg har i grunnen alt for god sans for slikt. Mens jeg spiser, ser jeg nyhetene på TV eller leser aviser. Det er mentalhygiene. På en travel dag kan ti minutter i godstolen gjøre underverker. Med tekoppen i handa og beina på skammelen suger jeg i meg ny innsatsvilje.

I adventstida er stolen ekstra god. Da leser jeg julebrevna mine der, en nytelse sammen med en kaffetår. Det blir ikke helt det samme å lese juleposten fra en stol foran dataskjermen. Godstolen passer også utmerket til videreutdanning. Det er viktig for meg som misjonær å lese bøker som inspirerer, utfordrer og utrunder meg i tjenesten.

Etter at jeg gav etter for mobiltelefonpresset, ha godstolen fått en ny funksjon. Jeg presser den bakover i liggestilling, hviler trøtte bein på skammelen og lytter og gir respons. For her ved seminaret er det mobil studentene bruker. Og da må også jeg gjøre det. Jeg har hatt mange dype samtaler på denne måten. Og også en god del mindre dype. Når jeg slik kan bruke godstolen mens jeg samtidig er tilgjengelig for studentene, da blir det en avslappende atmosfære over det hele.

Jeg har ennå ikke fortalt hva som er det aller beste ved godstolen! Men først vil jeg fortelle om en helt annen stol.

Det varen regntung dag i Taipei. Jeg satt på bussen ut mot flyplassen. Jeg skulle på styremøte i Hong Kong. Trafikken var tett både i bygatene og på motorveien. De er noe vi vet å regne ,med, så jeg var ute i god tid – trodde jeg. Jeg tok en rutinemessig sjekk på flybilletten, og de gikk langsomt opp for meg at jeg hadde tenkt en time galt. Jeg hadde slett ikke god tid! Forvirra som jeg ble, begynte jeg å skynde på sjåføren, akkurat som om det skulle være noen hjelp i det! Han kunne jo ikke akkurat gi gass og så hoppe over de andre bilene. Det var heller ikke hans feil at jeg hadde gått på en buss om tok en avstikker om flylastterminalen! Og regnet som forsinka trafikken, kom ovenfra. Jeg sendte en innstendig bønn til Gud om at jeg måtte rekke flyet, og jeg la til at jeg skulle være fornøyd med ståplass bare jeg kom meg med.

Jeg var temmelig forkava da jeg endelig befant meg i avgangshallen. Heldigvis hadde jeg bare håndbagasje. Men hva hjalp vel det? For skiltet for innsjekking til flyet som skulle ta meg med til Hong Kong var slukket, flyselskapets folk hadde pakka sammen, og ingen passasjerer vår å se. Lenger nede var det ennå folk ved innsjekkingsranken for Kuala Lumpur, så jeg meldte meg selv og mitt problem der. "Det er det samme hvor jeg får sitte, bare jeg blir med flyet," forsikra jeg heseblesende og selvbebreidende. Heldigvis foreslo jeg ikke det med ståplassen. "Skal vi se, sa dama rolig og gløtta på klokka. Jeg var overbevist om at flyet snart var på veg bortover rullebanen. "Kanskje du vil sitte ovenpå?" spurte hun, men venta ikke på svar. Jeg grep ombordstigningskortet og la på sprang opp rulletrappene, gjennom passkontrollen og bagasjesjekken, nedover korridorene og så endelig innpå flyet. Jeg nådde det! Og så stengte de dørene!

Flyvertinna kikka på kortet mitt og viste meg opp trappa til andre etasje i jumbojeten. Jeg dumpa ned i storsetet. Etter ei stund begynte jeg å se meg omkring. Hvor var jeg?

Jeg satt på første klasse! I en stol av en størrelse som jeg i mitt reisende misjonærliv ikke engang hadde drømt om. Drømmene fløy aldri lenger enn til business class. Litt etter lit slapp jeg ned hjertet, som kineserne sier. Jeg satte meg godt til rette i det deilige stolsetet, dro fram fotskammelen og tulla meg inn i det myke ullteppet som flyvertinna kom med. Jeg tok fram Bibelen og slo opp i 4. Mos 6,24-26. Og der oppe over skyene, talte Gud til meg.

Herren velsigne deg og bevare deg!

Herren la sitt ansikt lyse over deg og være deg nådig!

Herren løfte sitt åsyn på deg og gi deg fred!

Der i det myke, ufortjente flysetet fikk jeg se det på nytt: Gud etterjager meg med godhet! Uten at jeg har fortjent noe av det! Han tar tak i meg så jeg kan se hvordan han lar sitt ansikt lyse over meg og er meg nådeig! Han aksepterer

meg og tilgir meg for Jesus skyld, ja, han gleder seg over meg! Han lengter inderlig etter å ha fellesskap med meg, etter å få løfte sitt ansikt på meg og gi meg fred! Han vil ta meg på fanget og "elske meg sønder og sammen". O han gir barnet sitt gledelige overraskelser! Helt ufortjent!

Flyturen ble for kort over til Hong Kong den dagen. Jeg fikk så mye å snakke med min Far om. Jeg innså at jeg så ofte vil nøye meg med en "ståplass" når min himmelske Far inviterer meg og *alle som strever og har tungt å bære* til gjestebud og til å komme og hvile ut hos han!

Hva har så dette med min egen godstol å gjøre? Mye, spør du meg!

I godstolen får jeg åpne opp for Guds velsignelse og nåde. Jeg får åpne min bibel og la Fars *ansikt lyse over meg*. Jeg får lytte til hans stemme som sier at han elsker meg, og jeg får takke og prise han for det. Han drar meg inn til seg, fornyer mitt ofte kalde og motløse hjerte og skaper i meg en trang til å søke hans nærhet. Jeg får bekjenne mine synder, og jeg får komme med min følelse av utilstrekkelighet og udugelighet. Jeg får snakke med han om alt det gode og gledelige jeg opplever, og jeg vet at han gleder seg sammen med meg. Jeg får be om visdom og styrke i tjenesten og om mot til å gå inni nye utfordringer. Og når jeg bruker tid sammen med han, lærer jeg også å lytte til Frelserhertet som slår for alle dem som ennå ikke har vendt heim til Fars hus. Jeg får legge dem og mine venner fram i bønn, listene med navn på studentene våre, mine medarbeidere og misjonsfolket i Norge. Jeg får nevne alle i familien min ved navn og nedbe Guds velsignelse over dem og takke for at de har støtta meg i alle disse åra jeg har vært her ute. Jeg får komme med ensomhet, trøtthet og leihet og takke for ny styrke og glede og fellesskap.

Uten godstolen ville jeg ikke ha holdt ut et langt misjonærliv. Da ville problema ha tatt overhånd. Da ville jeg ikke ha sett noen nødvendighet i å dele min tro med dette religiøse folket. Kallet ville blitt en tung plikt, og frimodigheten og gleden i tjenesten ville bli borte. Det er nemlig i godstolen at kallet blir nåde og tjenesten blir et privilegium!

Også du, min kjære leser, har en godstol som venter! Et sted der du åpner deg for Herrens velsignelse og lar hans ansikt lyse over deg i nåde. Et sted der han får kalle på din oppmerksomhet slik at du løfter blikket og ser "markene, som er hvite til høst". Et sted der du får oppleve a "både den som sår og den som høster, kan glede seg sammen"!

Jeg håper også at du der i godstolen må ta deg tid til å legge Taiwan og folket her fram for misjonens Herr3e i bønn. Det har vært hovedhensikten med denne boka.

Takk for følget!

Barn og bønn

Av Mathias Mjølhus

Gete og jeg er tilbake i Mara, Tanzania, vel 30 år etter at vi fikk vår arbeidsplass her som de første utsendinger fra Misjonssambandet.

Vi tar av oss solhatten i ydmykhet og bekjenner med glede at "Gud ga vekst" (1.Kor.3,6) Såkornet, Guds Ord, har gitt eventyrlig vekst. Til tross for dårlige vitner spretter stadig nye kristenflokker fram.

Tankene mine går tilbake til frokostbordet i Musoma, 1975. En svak, svalende vind fra Marabukta stryker inn gjennom myggnettingen. Fiskernes slanke seilbåter glir sakte forbi tomta vår mot markedsplassen deres.

Mellom de blomstrende tempeltrærne ligger store stabler med sementblokker. Jeg sukker og glemmer blomstene: "Se, der ligger byggesteinene til Musomakirka. Men nå kommer vi ikke lenger. Vi får ikke tak i sement for å bygge kirka ferdig." Det var virkelig vanskelige tider i Tanzania på slutten av 70-tallet.

Barn er fantastisk fintfølede for foreldres frustrasjon. Selv er jeg ikke noe utpreget bønnemenneske. Men som Guds barn faller det naturlig å be uavlatelig. Daglig kommer vi opp i vanskelige situasjoner.

Vi er kommet til morgenandakten: En kort betraktning over et Bibelord som barna forstår. Til slutt har vi samtalebønn: Barna og vi foreldre nevner etter tur det som ligger oss på hjertet. Vi samtaler med Jesus i korte konkrete setninger.

"OK. Da kan vi be .Vil du begynne?" Jeg nikker til den av barna som sitter nærmest.

"Kjære Jesus. Vil du gi oss sement i dag!" Det går som et støt gjennom meg. Hadde lyst til å bryte inn og forklare at der ikke er sement i Musoma for tiden. Jeg er redd for at barna blir skuffet når det ikke går slik de ber. Men samtalebønnen fortsetter. Jeg sitter stum, nesten lammet. De ber for syke, de ber for familie og venner. Bønnene kommer så tillitsfulle og rett på sak. Så blir det en liten pause, jeg "våkner" fra mine voksne tanker. Vi ber sammen: "Fader vår--- For riket er ditt, makten og æren i evighet. Amen."

Jeg henter nøkkelen til Landcruiseren. Skal opp i byen for å ordne noe på et kontor. Svinger ut porten på Ferje-tomta. Kjører sakte oppover sandgata. Kommer inn på hovedgata i Musoma. Den har hullete asfalt. Imot meg kommer en liten lysegrønn Volkswagen. Ut fra den lysegrønne bobla vinker sjåføren: Tegn til at jeg må stanse. Vi har begge åpne bilvinduene i badstuvarmen.

"Har du problemer, bror?" Spør jeg høflig. Det er sjefen for Statens forretninger som har stoppet meg.

"Nei, jeg har ikke problemer. Men har du penger?"

"Penger til hva?" undrer jeg.

"Har du penger i banken til kirkebygget deres," forklarer han nærmere.

"Ja, jeg har da det," svarer jeg nølende.

"Det er bra," fortsetter forretningsmannen. "Da kan du komme bort på kontoret mitt om en time. Jeg har 100 sekker sement som en landsby skulle hatt, men de har ikke penger. Så tenkte jeg du kunne få de siste sekkene til den lutherske kirken!"

Han kjører smilende videre. Jeg må hjem til kone og barn og takkebønnen.

"Uten at dere vender om og blir som barn, kommer dere ikke inn i himmelriket," sier Jesus. (Mat.18.3)

Jeg har behov for daglig omvendelse.

Misjonærbønnet – mellom vannhull og pinebenk

Av Torleif Belck-Olsen

Mange misjonærer får styrke til vandingen på misjonærbønnetene. Samtidig kommer vi som misjonærer fra ulike tradisjoner og er vant til ulike uttrykk for spiritualitet.

Noen steder heter det fredagsmøtet og andre tirsdagsmøtet. Uansett hva det kalles er det vanlig å samles ukentlig eller annenhver uke til oppbyggelse og bønn på de stedene i Peru og Bolivia der Misjonssambandet har misjonærer. I hvert fall var det slik i de fleste årene vi var ute fra 1984 og framover

Jeg tror at de fleste misjonærene har positive erfaringer med disse samlingene, selv om det også sikkert finnes dem som har mer blandede opplevelser. Særlig når en er ny på feltet, kanskje har en tung periode i språkstudiet og kulturlæringen, lengter mange etter et åndelig fellesskap der norsk forstås av alle og en ikke hele tiden blir minnet om at en er en fremmed. Derfor blir det viktig for mange å gjenskape noe av bedehusvarmen eller fortroligheten i en liten bibelgruppe i Norge. Dette gir seg uttrykk i valg av sanger og sangstil, graden av inderlighet i stemmebruken, og mange andre kulturelle koder som vi kan så godt, men nesten ikke reflekterer over før de blir utfordret når vi er langt hjemmefra. Sjelden er det tydeligere å gjenkjenne geografisk opphav på målform og dialekt enn på slike bønnetøter. Vi tenker ofte at det norske samfunnet er veldig homogent, men i slike sammenhenger er det lett å konstatere at forskjellene kan være betydelige. Som en sidebemerkning vil jeg mene at det er noe fascinerende når noen tydeligvis mener og tror at Gud forstår dialekten på "øynå" bedre enn noe annet tungemål på denne jord.

I dag kommer ikke alle utsendingene fra samme bedehustradisjon. De som kommer fra andre tradisjoner ønsker også en spiritualitet som de kan kjenne seg igjen i. Noen har bakgrunn fra sammenhenger der de er mer vant til

møteformer som har hentet impulser fra retreat-bevegelsen eller Oasesamlinger. De ønsker kanskje en møteform med mer kontemplasjon og inderlighet. Noen som er uvant med slikt opplever at apellforkynnelse og vitnesbyrd i teltmøtestil bikker over i parodien. Jeg husker selv hvor underlig jeg synes det var første gang jeg var på møte i en pinsemenighet der temperaturen på de åndelige ytringene ble helt andre enn de jeg var vant med. Det var mer skremmende enn tiltrekkende. Når noe blir veldig høytidelig kan det stå i fare for å bli komisk.

Samtidig er det ikke lenger slik at det kun er misjonærer på møtene. Det er ofte besøk fra Norge, familie og venner av misjonærene, studenter på kortere og lengre opphold, ryggsekkreisende og andre turister. Disse vil mange ganger gjerne delta på misjonærmøtene. Det er riktig og nyttig å åpne møtene for slike besøk, samtidig som dybden i fellesskapet kan lide. Misjonærene pålegger seg nok en høyere egensensur på hva de synes det er naturlig å nevne fra arbeidet og i valg av bønneemner.

I noen misjonsland har vi også danske, svenske og finske medmisjonærer som vi arbeider tett sammen med. De kommer fra helt andre tradisjoner igjen. De er åpenbart undrende og noen ganger fremmede for våre former.

Vi trenger altså respekt for forskjellighet og mangfold, både i åndelig bakgrunn og tradisjon, samt at vi selvfølgelig må ta hensyn til at vi har ulik personlighet.

I misjonærfelleskapet har vi også ulike roller. Vi møtes på bønnemøtet som arbeidskolleger. Før på dagen kan vi ha håndtert et personalspørsmål mellom leder og medarbeider – på bønnemøtet skal vi legge det til siden. Vi fungerer også i noen grad som familie- og vennerstatning for hverandre. Graden av fortrolighet kan variere mye. Noen kan snakke om alle sider av tjenesten og livet, andre holder seg mer på det generelle planet.

Når en ber for arbeidet kommer en ofte inn på vansker og konflikter der nasjonale medarbeidere og trossøsken spiller en viktig rolle. Her er det forskjell på hvordan vi omtaler dem og hva vi sier om dem. Noen er for frimodige her og bryter ikke bare taushetsplikten, men rett og slett folkeskikken.

Min erfaring med bønnemøtene er at de kan fungere godt når det er forholdsvis stor trygghet blant misjonærene. Andre ganger har jeg opplevd at vi har balansert på knivsegger der en må vokte hvert ord for å unngå å utløse problemer. Når det ofte er besøkende på møtene har jeg personlig hatt mer igjen for bønnefelleskapet på stabsmøter der vi kan snakke konkret om arbeidet og vår egen situasjon, og be konkret for dette.

Ellers er det blitt lettere å nå ut med bønnebegjær. Via blogger, e-post eller tekstmeldinger kan en raskt mobilisere et bønnenettverk, f.eks. i Norge. Jeg

skulle for noen år siden møte en av misjonens ansatte som motpart i en alvorlig kriminalsak, men det var få andre misjonærer på feltet og de nasjonale medarbeiderne visste enda ikke om saken. Da var det veldig godt å kunne mobilisere et menighetskontor i Midt-Norge til forbønn via SMS.

Om å ha en tjeneste som forbeder for dem som står i frontlinjen

Av Tobias Salmelid

”A friend in need is a friend indeed”

Vi vet godt at det er i nøden vi lærer venner å kjenne. Vi står nemlig i en slik sammenheng som mennesker her i verden at vi må søke hjelp hos hverandre for å ordne tilværelsen vår det slik vi ønsker. Noen av oss har mer kunnskap og rikdom og tid og styrke enn andre, og kan gi av sin overflod og sine muligheter. For å utløse slike gaver eller muligheter hos en nabo eller kamerat, må vi gå til vedkommende og informere ham om våre behov. Ser han seg da i stand til å hjelpe og i tillegg har godvilje for oss, så hjelper han oss gjerne ut av vanskelighetene. Vi har vel alle hatt bruk for en mor og en far på denne måten, og hjelpen fra en snill nabo eller venn. Dess bedre vi kjenner hverandre, dess enklere er det for oss å gå til vedkommende med våre små og store ting, og bli hjulpet. For å si det på en annen måte: Du føler deg selv hjelpeløs og utilstrekkelig, men kjenner en du har tro og tillit til – en som du tør å henvende deg til, og som du vet er i stand til å yte deg den nødvendige hjelp du trenger.

”I slik en natt, da får du bønner, Gud”

Vi kjenner til dette sitatet fra Henrik Wergelands dikt *Jøden*, og vi har vel erfart at det stemmer. Det hender at natta blir for mørk og stormfull, livet byr på vanskeligheter som ingen kan mestre for deg. Da roper du til Gud.

Hva er så bønn til Gud, og hvordan kan vi - små og ringe som vi er - ha frimodighet til å vende oss til himmelens og jordens skaper og Herre med vår nød? Når vi leser om hvordan de troende og gudfryktige bad i den gamle pakts tid, så skjønner vi at vi skal ikke tale lett om dette. De nærmet seg nemlig Gud i stor ydmykhet, som det sømmer seg en synder i nærvær av den Hellige, Daniel 10:17. Abraham erkjente at han var bare ”støv og aske” og likevel dristet han seg til å tale til Herren, 1.Mos 18:27, Neh 1:5-6. Men hvordan fikk han og de andre likevel frimodighet til å tale til Gud? Jo, fordi Herren hadde bokstavelig talt oppmuntret dem til det: ”Kom i hu det ordet som du talte”, sa Nehemja i sin bønn, Neh 1:8. Asaf kunne vitne om at Herren hadde sagt ”Kall på meg på nødens dag, så vil jeg utfri deg og du skal prise meg!”, Salme

50:15. De kom til Herren med sin nød fordi han selv, "som skapte og formet og grunnfestet jorden", også sa "Rop til meg, og jeg skal svare deg!", Jer 33:3. Denne tilliten til Guds løfte skal den troende ta med seg i sine bønner,, Jak 1:6-8. Det samme sa Jesus, Matt 8:13.

La oss se litt på Jesu ord i Bergprekenen: Bønn er jo noe alle folk kjenner til, også hedningene på sin måte. Men et Guds barn er annleis og skal derfor møte Gud i bønn på en annen måte, sier Jesus. Gud er ingen automat, han kan ikke være redskap for oss. Det er ikke noe magi knyttet til bruken av Jesu navn. Bønn er samtale med en personlig og levende Gud, uttrykk for personlig fellesskap, og tillit til den allmektige Gud. Bønn i Jesu navn er nettopp en bønn i tillit til den barneretten han har satt oss inn i. Dette har han selv lært oss gjennom bruken av "Fadervår", bønnen til "vår himmelske far". Jmfør også orda i Matt 5: 48 "Vær da fullkomne, likesom deres himmelske Far er fullkommen."

"Å be er å lukke Jesus inn"

Dette er et sitat fra Ole Hallesbys bok *Fra bønnens verden*. Hallesby tenker spesielt på Jesu ord til menigheten i Laodikea "Se, jeg står for døren og banker. Om noen hører min røst og åpner døren, da vil jeg gå inn til ham og holde nattverd med ham, og han med meg.", Åp. 3:20. Vi kan si at her er det snakk om å lukke Jesus inn i vårt hjerte og i vår nød. Hvorfor skulle vi ha frimodighet til å be Jesus inn i vårt skitne hjerte og vår elendighet? Jo, fordi han selv står utenfor og banker på. Det er ikke vi som setter Gud/Jesus i bevegelse ved våre bønner, det er han som har beveget oss til å be ved å banke på.

Ordene av Jesus da han lærte sine disipler å be, kan vi ha godt av å grunne på selv om vi mener vi kan dem. Vi har lært ordene, men har de blitt en del av vårt liv og virke? "Når dere ber, skal dere ikke ramse opp mange ord likesom hedningene, for de tror at de blir bønnhørt når de bruker mange ord. Vær ikke som dem! For deres himmelske Far vet hva dere trenger til før dere ber ham". Matt 6:6-13.

En kanal for Guds godhet og allmakt.

Gordon sier det slik i sin bok om bønn, *Stillferdige taler om bønn*: Guds Ånd kommer med sin frelse inn i våre liv. Han vil virke til frelse ikke bare for oss men også for andre mennesker. Til dette bruker han de "fem kanalene" vi har: (1) Han virker gjennom vår deltakelse i samfunnslivet der vi bor, (2) ved ordene våre, (3) tjenestene våre, (4) pengene våre, og (5) ved bønnene våre. Vår bønn er den anledningen Gud bruker for å komme inn i en verden - og inn til et menneske - som stenger han ute. Det er han selv som tar initiativet til dette: "Og det skal skje: Før de roper, skal jeg svare, mens de ennå taler, skal jeg høre", Jes 65:24

Både Hallesby og Gordon bruker dette bildet i sine kjente bønnebøker.

Elektriske linjer er strukket omkring i denne salen, de er kanaler for strøm som kan bringe varme og lys. Så må noen skru på bryterne ... i et mørkt rom er vi hjelpeløse, vi famler oss fram til en bryter fordi vi håper og tror at rommet har innlagt lys ...

Bønn er når vi vender oss til Gud i ord og sukk. Bønnens innhold eller emne kan være lovprisning og takk, bønn for oss selv og det arbeidet vi står i, eller bønn for andre – det vi ofte kaller forbønn. Vi finner vel ikke bønn direkte omtalt som nådegave, men den er i alle fall omtalt som Åndens frukt eller virkning, 1 Kor 14:12-16. "Og her kommer også Ånden oss til hjelp i vår skrøpeligheit. For vi vet ikke hva vi skal be om slik vi burde det. Men Ånden selv går i forbønn for oss med sukk som ikke rommes i ord. Men han som gransker hjertene, vet hva Ånden trakter etter, for det er etter Guds vilje han går i forbønn for de hellige". Rom 8:24-28

"... og be også for meg"

Paulus omtaler i sine brev også forbønn for andre: "Framfor alle ting formaner jeg derfor til at det blir gjort bøønner, påkallelser, forbønner og takk for alle mennesker, for konger og for alle som er i høy stilling, så vi kan leve et stille og rolig liv i all gudsfrykt og ærbarhet". 1Tim 2:1-2. Han tenker særlig på de som måtte trenge det på grunn av sin vanskelige stilling eller fordi de nett da har tunge byrder å bære. I sitt kapittel om de troendes åndskamp, sier han: "Be til enhver tid i Ånden, med bønn og påkallelser. Vær årvåkne i dette, med all utholdenhet i bønn for alle de hellige. Og be også for meg, at det må bli gitt meg ord når jeg åpner min munn, så jeg med frimodighet kan kunngjøre evangeliets hemmelighet – for denne er jeg sendebud i lenker! – slik at jeg kan være frimodig i ham og tale som jeg bør", Ef 6:18-20.

Paulus vet at forbønn virker: "Jeg formaner dere, brødre, ved vår Herre Jesus Kristus og ved Åndens kjærlighet: Strid sammen med meg i deres bøønner for meg til Gud, for at jeg må bli fridd fra de vantro i Judea, og at min tjeneste i Jerusalem må bli godt mottatt av de hellige". Rom 15:30-31
Legg merke til uttrykket. "stride i bønn",. Dette bruker han også om medarbeideren Epafras i Kol 4:12

Et annet uttrykk av Paulus skal vi merke oss, nemlig dette "å minnes noen i vår bønn" – han bruker det flere steder, bl.a. i Ef 1:16: "... holder jeg ikke opp med å takke Gud for dere når jeg minnes dere i mine bøønner".

Ora et labora

Dette gamle ordet om å be og arbeide, passer godt også når det gjelder vår forbønnstjeneste for misjonærene våre ute i frontlinjen, og lederne i misjonen vår, de som står i kampen her heime.

Vi skal be for hverandre, særlig de som står oss nærmest, og som har mest behov for det pga sitt arbeid og stilling. Vi skal minnes dem. Det betyr at vi skal

holde oss oppdatert om hva arbeid de står i, hvem som holder på med hva, vite litt om daglige sysler og kamper, om familien og medarbeiderne til disse. Det betyr at vi burde brevveksle med dem, lese deres mailer og blogger, og selv sende dem oppmuntringer når det passer. Egentlig skulle det være naturlig også at disse som vi ber for, også skulle bli underholdt av oss, at de skulle være våre utsendinger fullt ut, slike som lå oss på hjerte. La oss huske det som Gordon sa om kanaler som Gud kunne bruke, det gjaldt våre armer – men de er heller korte. Våre penger når kanskje lenger, men heller ikke til alle nettopp når de har bruk for dem. Men våre bønner når den nødlidende nettopp der han er i samme øyeblikk. Og så griper Gud inn.

Forbønnsstriden skal vi også nevne, å være utholdende i bønner, slik at vi faktisk "føler med" disse som vi ber for. Mange eksempler kunne nevnes om misjonærer som var i svært store vanskeligheter og i kriser, og så snudde det seg fordi det var noen som bad heime. Det fikk de kanskje først vite senere. Da hadde kanskje forbederne ligget på kne i bønn store deler av dagen eller natta. De hadde stridt. Hvorfor skulle det være nødvendig å stride i bønner, hører ikke Gud med det samme? Jo, men der er hindringer, kamp mot fiendens åndehær – det ser vi av mange fortellinger i Bibelen, for eksempel Daniel 10:12-13. Det kan være vanskelig for Gud å få ta i bruk de redskapene han ønsker eller har bruk for. Vi må be slik at de som trenger det, vet at de har forbedere, og at vi er med i den flokken. Mange ganger har jeg fått mail fra min gutt i Tanzania og familien hans, om å be spesielt for en sak eller en person i vanskeligheter. Og Gud hørte!

Faste - Intervju med Pastor Pierre Any Sagara

Elfenbenskysten, mars 2007

Av Jan Magnus Dybvik

Innledning

Etter oppfordring frå rektor på Fjellhaug, Jan Ove Selstø, har eg gjort eit intervju om faste med pastor Pierre Any Sagara, som er vår pastor i Ouaninou i Elfenbeinskysten. Pierre var ein av dei utanlandske gjestane under GF i Trondheim i 2006. Han brukar mykje tid til å faste og be, og vi hadde difor lyst til å høyre kva han tenker om dette emnet.

Etter ditt syn, kva er den kristne fasten?

Med omsyn til alt som er skreve om dette emnet trur eg ikkje eg kan gi dykk eit tilfredsstillande svar, men eg vil likevel dele mi erfaring med dykk om dette emnet.

Etter mitt syn er den kristne fasten:

- Det er ei tid med fellesskap med Gud, der den kristne reflekterer grundig, undersøker og korrigerer si åndeleg stilling overfor sin Skapar.

- Det er ei åndeleg øving som hjelper den kristne til å styrke sitt forhold til Herren.
- Det er også eit middel som den kristne kan bruke til å svekke Satan og påføre han nederlag og hindre han i gjere sine gjerningar. Mt. 17, 21.

Korleis fastar du?

Ved regelmessig faste, brukar eg å begynne fasten om kvelden etter kveldsmaten og spis ikkje igjen før dagen etter til same tid. Eg fastar også når eg møter spesielt vanskeleg situasjonar og ved åndsutdrivingar. I slike situasjonar verken spis eller drikk eg inntil den fastsette tid har kome. Ved tre dagars faste, spis eg vanlegvis ikkje og drikk heller ikkje vatn. I tilfelle når eg fastar meir enn tre dagar, for eksempel ei veke eller lenger, spis eg ikkje, men eg drikk vatn. Lengda på fasten avhenger av omstendene og korleis ting utviklar seg.

Kva gjer du når du fastar?

Når eg fastar brukar eg tida på særleg tre ting:

- Tilbeding og lovsong
- Bønn
- Meditasjon over Guds Ord

Når eg fastar trekker eg meg tilbake til ein einsam stad. Eg gjer ingen fysiske aktivitetar, men konsentrerer tanken min om målet eg vil oppnå. For meg så er det ei heilag stund innvigd til Gud. Difor lar eg ikkje andre ting få forstyrre meg.

Kvifor fastar du?

Fasten har fleire grunnar. Då eg begynte å faste var det for å be Gud om kraft for ikkje å falle i synd. For eg er ein svak mann. Faste og bønn hjelper oss til å overvinne svakheita, til å motstå freisting og til å kome gjennom hindringar. Ein kristen som fastar og ber regelmessig fell ikkje så lett, fordi han får kraft over sitt instinkt og sine kjødeleg lyster.

Etter ditt syn, kva betydning har fasten – med omsyn til ditt kristen liv og til kyrkja sitt liv?

Fasten har stor betydning for det kristne livet, for kvar sann kristen, jf. svaret til spm. 4 ovanfor. Vi skulle følgje etter i vår Herre Jesu Kristi fotspor, Mt. 4, 1-11. Fasten gjev næring til vår tru. Den gjev overtyding når ein ber for sjuke, helbredelser skjer og vonde åndsmakter blir utdrivne frå besette personar, Mt. 17, 21. Faste og bønn fører til åndeleg vekking og openberr for oss Guds vilje – for oss personleg og for kyrkja. Difor er ikkje fasten berre for nokre super kristne, mais den er for alle sanne kristne. Jesus sa det slik til sine disiplar: "når de fastar..." (Mt. 17, 21). Han sa ikkje: dersom de vil faste... Fasten har eksistert før, og den vil halde fram til den dagen vi vil forlate denne jorda. Det er først då vår åndelege kamp vil ta slutt.

Ei kyrkje der pastoren og dei truande ikkje fastar og ikkje ber er ei død kyrkje. Profeten Jesaja har sagt: "Frå hovud til hæl finst ingenting heilt. Berre sår er

her, flengjer og opne sår” (Jes. 1, 6-9). Ei slik kyrkje blir tilskodar til dei andre kyrkjene med omsyn til mirakel som skjer i dei andre kyrkjene.

Fasten har hjelpt meg mykje. Den er difor blitt eit liv for meg, eit åndedrett. Gjer eit eksperiment med å halde pusten i 10 minutt, og det vil gje dykk ein leksjon. På same måte, ei kyrkje utan eit godt bønneliv er ei kyrkje som held på å dø. Fasten er motoren i det kristne livet. Ved faste og bønn kan vi hjelpe ein bror eller ei søster. Ei delt bør er lettare å bere.

Dersom vi ikkje kan kaste mais framfor hønene, vil dei dra til naboane. Det er grunnen til at våre kyrkjer blir tomme, fordi folk då drar heller til andre kyrkjer. Der faste og bønn blir praktisert der vil Gud gjere under.

Kor mange gongar fastar du per veke?

Eg har ikkje for vane å seie til folk kor ofte eg fastar. Men sidan dette intervjuet er spesielt, vil eg dele med dykk mi bønne hemmelegheit. Eg fastar tre gongar per veke. Dette begynte eg med i 1983 i M’pouto, min første ”arbeidsåker” etter Bibelskule. Slik er mitt faste-program:

- Måndagar: bønn for mi teneste og for mi familie
- Onsdagar: bønn for kyrkja som eg leiar
- Fredagar: bønn for sjuke og for folk som har gitt meg bønneemne

Brukar du vanlegvis å faste åleine eller saman med andre?

Som regel fastar eg åleine, for eg seier ikkje til nokon at eg vil faste. Kona mi fastar kvar måndag for barna våre, og på fredagar fastar ho for dei sjuke. Så vi to fastar saman av og til. Då eg var pastor i Débarcadère, min andre ”arbeidsåker”, fasta eg saman med ungdommen kvar fredag.

Det er kristne som legg merke til mine haldningar og som seier til meg: Eg vil kome til deg den og den dagen slik at du kan hjelpe meg med faste og bønn. I Ouaninou no for tida held eg på å få medhjelparar i kampen, og det er eg veldig glad for.

Når fastar du?

For meg er faste blitt ein vane. Det var i 1981 at eg begynte å faste og be. Det var då eg var på Bibelinstituttet ”Maranatha” i Bobo-Dioulasso i Burkina Faso. Då bad eg Gud om forstand og kapasitet til å følgje utdanninga. Gud høyrde verkeleg mi bønn, og eg fullførde utdanninga med suksess ifølgje min rektor.

Når noko er vanskeleg, tek eg ei tid med faste utan å spise eller å drikke i tre dagar eller meir, alt etter kor alvorleg situasjonen er. Når nokon seier til meg: pastor, då er det som om dei kallar på mitt ansvar. Då kan eg ikkje forbli taus med omsyn til deira problem. Eg ber for personen. Det er slike ting som kan forlengje mi faste. Desse truande gjev deira gåver, deira tiande, dei gjer sine anstrengelser, men eg, eg har fått tid gratis av Gud. Eg løper difor etter desse tidene, fordi eg har mista mykje tid til ingenting.

Har du alltid hatt for vane å faste som kristen? Dersom ikkje, når begynte du å faste? Kva fekk deg til å begynne å faste?

Som nemnd ovanfor begynte eg å faste då eg gjekk på Bibelinstituttet, men det var i 1983 i M'pouto at eg begynte med eit meir fast program. I M'pouto var det eit barn som heitte Kirivo som var besett av vonde ånder. Denne spesielle situasjonen gjorde at eg kjente meg forplikta til å faste og be så at barnet kunne bli fri. Det var min første gong at eg stod framfor ein slik situasjon. Det var ved denne åndsutdrivinga at eg fekk smaken på bønnehøyring.

Kva for eit forhold ser du mellom det å faste og det å ha visjonar? Har du ofte visjonar når du fastar?

Mine visjonar begynte då eg begynte å faste og be. Frå eg var eit barn hadde eg draumar, men eg hadde ikkje visjonar før 1981. Sidan det har eg ofte hatt visjonar, men likevel sjeldnare i dag enn for nokre år sidan. For eg måtte tåle mykje press frå enkelte kristne leiarar i den kyrkja der eg arbeidde tidlegare. Enkelte såg på visjonar, og splitting som følgde med ulike syn på dette, som noko som kom frå Djevelen. Difor gav eg etter for deira press. I den tida hadde eg ikkje så mykje erfaring. Men i dag er eg som Esau.

Er det eit eller to Bibelvers som du liker godt med omsyn til faste?

Ja, det er Jeremia 33, 2-3 og Ester 4, 15-17.

Er det andre ting du har lyst til å seie om fasten?

Profetane fasta. Enkelte kongar i Bibelen fasta, Apostlane og Jesus fasta. Då eg var i Norge la eg merke til at det var dei eldre som var opptatt av å be, og det er dei som støttar og ber kyrkja på alle område. Men dei held på å bli borte ein og ein. Ein blir færre og færre. Kva vil kyrkja bli om nokre år? Kva vil kyrkja bli når ungdommen overtek om dei ikkje har lært "å kjempe på kne"? Må Gud hjelpe oss, så det ikkje går ille! La oss gjere som Nehemias og sine samtidige: "La oss reise oss og bygge Jerusalems murar." Måtte Gud gje dykk kraft til å realisere det i dykkar liv og i kyrkja sitt liv!

Kommentar

Det var altså intervjuet med pastor Pierre Any Sagara. Sett frå vår ståstad kan vi synest at mange kristne i Vest-Afrika har eit vel lovisk syn på det med faste etc. Samtidig har vi heilt sikkert noko å lære på dette punkt.

Ole Hallesby har skrive eit avsnitt om bønn og faste i boka "Fra bønnens verden", side 107-113 i den utgåva som eg har. Der skriv han følgjande:

"Jesus opphever ikke fasten men han løfter den inn i den nye pakts frihet, ut av den gamle pakts lovtvang. Fasten er en ytre handling som skal utføres bare når det er et indre behov for den. Mt. 9, 14-15. Dessuten advarer han mot å bruke fasten som et middel til å vise sin fromhet for menneskene. Mt. 6, 16-18.

Men skal vi faste? Det spørsmål vil sikkert ligge nær for mange kristne i våre dager. Fasten ser de som noe av det utvortes lovvesen som hørte den gamle pakt til, og som katolikkene har trukket med seg inn i sin lovbundne gjerningshellighet. Men at frigjorte, evangeliske kristne skulle faste, er en fullstendig fremmed og utenkelig tanke for dem.

Ja, så langt er vi på dette punkt kommet bort fra Jesu og apostlenes tanker. Og det er visst på tide at vi bløtaktige, viljeslappe og nytesyke nåtidskristne får se hva Skriften sier oss om dette punkt i vår helliggjørelse og i vårt bønneliv.

... Og hensikten med dette avhold er for en kortere eller lenger tid å løse litt på de bånd som knytter oss til den materielle verden og til våre omgivelser i det hele, for på den måten å samle hele sjelens kraft om det usynlige og evige... Fasten beror bare på at vår sjel til enkelte tider behøver en sterkere konsentrasjon om det ene nødvendige, og derfor for en tid gir avkall på de ting som i seg selv er både tillatte og gagnlige.

Fasten ligger således helt på linje med det at vi uttalte ovenfor om de stille og ensomme bønnestunder og er i grunnen bare forlengelsen av disse. ”

Eg synest det Hallesby skriv om bønn og faste er til ettertanke og gjev god vegleiiing. Fasten er, likeeins som bønn, ikkje noko forteneestefull handling, men ei hjelp til stillheit for Gud og åndeleg konsentrasjon. Vi bør ikkje faste for å skulle vise oss fromme, men for å ta tid til bønn, lesing og meditasjon over Guds Ord. Rett brukt kan fasten vere ei hjelp til å samle seg om det eine nødvendige.

Bønn i Kina

Av Kjetil Thingbø

Innledning

Kina er det landet i hele verden hvor kirken er i størst vekst. Etter en måneds opphold i Kina har jeg fått et lite glimt av kirken, av dens sårbarheter og dens styrke. Det var først og fremst kirkelivet i Nanyang distrikt vi fikk oppleve, et distrikt som ligger sør i Henan provins. Dette gjør at artikkelen ikke vil kunne gi et helhetlig bilde bønnelivet i Kina, bare en del av den. Gjennom flere samtaler med de kristne fikk jeg anledning til å spørre om bønnens stilling i den kristnes liv. Samtidig observerte jeg på møter og bønnemøter i hvilken grad bønn ble brukt. Hva betyr bønn egentlig for en kristen kineser sitt trosliv? Hvorfor ber de kristne kineserne så mye? Stoffet vil stort sett være basert på de samtaler og observasjoner jeg gjorde meg på turen.

Bønnens betydning

Hvis du spør en kristen kineser hva bønn betyr for dem, så er svaret du vil få være: alt. Bønnen for de kristne kineserne betyr alt, og det er mange grunner til det, tror jeg. For det første er det viktig å ha for seg den økonomiske situasjonen i landet. Når du kommer ut på landsbygda, er det mange som ikke kan lese. Og kan de ikke lese bibelen eller andre kristne artikler, dersom de har tilgang på det, så vil troslivet ha sin næring i bønnen. Hvis man kan lese så er det ikke sikkert man har tilgang til bibel. Enten har man ikke råd eller så er det rett slett vanskelig å få tak i. Det siste problemet er rett og slett at de ikke forstår det de leser. En stor prosentdel av kirken i Kina er første generasjons kristne, og mange trenger andre til å forklare bibelen. Hungeren etter å lære mer om Gud og lese i bibelen er allikevel stor, men bønnen blir det mest anvendelige i troslivet. Dette får også konsekvenser for den tiden de bruker på bønn.

Nå skal det være sagt at tidsaspektet varierer fra person til person, avhengig først og fremst om hvorvidt man har en jobb å gå til. Det er også tydelig at det er de pensjonerte som er bønnens bærebjelke i Kina, og da først og fremst kvinnene. Man blir pensjonert i 50 årene i Kina, og da kan de endelig bli fulltids bedere. En norsk engelsk lærer som vi traff fortalte at pensjonister kunne be i flere timer til dagen, mens de "verste" kunne holde på i dager hvis det var noe som lå dem på hjerte.

For å finne ut hva som er årsaken til at de legger så stor vekt på bønn, ligger kanskje noe av svaret i religionshistorien til kineserne. Kina ble under kommunismen et ateistisk land. Ved begynnelsen av det 19 århundre falt keiserdømmet, og da også buddhismens rotfeste.

I møte med de kristne opplever de at Gud er en Gud som er nær. Man trenger ikke å gå til et tempel, eller være foran en statue for å be til ham. I bønnen kan de dele alt; smerter, gleder, sykdom, problemer osv. Det som skjer er at de opplever en Gud som hører deres personlige bønn. En Gud som er levende og nær dem. Da får bønn et totalt nytt ansikt for dem, og de bruker det som om det er det viktigste i livet. Bønnen blir det som binder sammen troen og Gud, og det er deres personlige tilbedelsesmiddel. Når bønnen får en slik verdi i et menneskeliv, så tar man vare på det og nærer det kontinuerlig. Det blir ikke en lov eller et påbud som vi i Norge kan ofte føle på, men det blir en nød og iver som kommer fra hjertet fordi det betyr noe for dem.

Det ligger en dyp tillit og tro på bønnens makt, og de bruker den for alt den er verdt. Et kjennetegn som ligner mye på de første kristne i Jerusalem: *"Trofast holdt de seg til... og bønnene"* (Apg. 2.42).¹

Generelt om bønn

¹ Lawrence 1985: 69

Nå er det allerede sagt at pensjonister er de som ber mest i Kina. Når det gjelder en arbeider, blir tiden en hindring. Samtalene fortalte oss at arbeidsfolk derfor måtte bruke morgen og kveld til tilbedelse og bønn. For teologi studentene ved Henan teologiske seminar, brukte man en time om morgenen til bønn. Det ble også arrangert bønnemøter på onsdagene. Samtidig la vi merke til at det ofte satt studenter og ba i en krok av et klasserom midt på dagen.

De kristne i Kina ber alltid på kne når de skal be individuelt. Ved bønn under et møte følger man samme tradisjon som her i Norge. Mange kirker har egne bønnerom, der man har puter som kan legges under knærne. Det er helt åpne rom, med jordvegger og betonggulv. Disse rommene blir brukt under hele søndag ble vi fortalt. Det er særlig fullt i tiden før og etter en gudstjeneste.

I Kina bruker man også faste. Bønn og faste ble ofte nevnt i sammen, der man ønsker å være fullstendig fokusert mot Gud. Når Arthur Wallis forteller om det dynamiske bønne livet i Kina i boken "China Miracle", følger nesten alltid faste og bønn etter hverandre.²

Når det gjelder hva en kristen kineser ber om, varierer det fra person til person, men generelt ser man ofte en innlært mal. Det læres at man ber først en lovprisning til Gud. De setter fokus på Guds allmektighet, og takker for hans tilstedeværelse i livene deres. Deretter dreier man mot det materielle personlige behovet. Om familien, framtiden, nytt kirkebygg osv. Nesten hver menighet vi besøkte fortalte oss om en fremtids plan der nytt kirkebygg var første prioritert. Vi fikk utfordringer på utfordringer om å be at nok pengemidler måtte komme til, slik at man kunne bygge. Da er det naturlig å trekke konklusjonen at dette er sentrale bønneemner under gudstjenestene og i det individuelle bønne liv.

Den norsk engelsklæreren fortalte oss også om at de kristne i Zheng Zhou hadde hatt en felles bønnekampanje en måned. Det gikk ut på at de kristne syklet rundt en rundkjøring mens de ba for byen. Slik fikk de også gitt en ytre vitnesbyrd til ikke kristne i byen, og dermed slo "to fluer i et smekk".

De kristne i Kina har også et misjonspreget bønneliv. Videre fortalte den norske engelsklæreren om at de kristne begynner bønnen med verdensperspektivet. Deretter ber de for Kina, for så å gå til provinsen de bor i, og til slutt ender de opp med seg selv og familien. Arthur Wallis bekrefter nettopp dette, og sier: "*There is nothing inward looking or self-centred about the way they pray. Their prayer life reaches around the world*"³. Et slikt bønne liv reflekterer et sunt tros liv. "*Han skal vokse, jeg skal avta*"⁴. Da blir fokuset rettet på Gud og deretter på andre.

² Wallis (1985): 144-153

³ Wallis (1985): 149

⁴ Johannes 3:30

Et annet særpreg ved det kinesiske bønneliv, er at man ofte bruker salmer fra bibelen og hymner fra sangboken som bønn. Man bruker konkret sangen som et bønnemiddel, som en bønn til Gud fra seg selv og menigheten som helhet. Det gjør at disse sangene ofte har en helt annen innlevelse og inderlighet. Noen kan begynne å gråte ved sørge sanger, der man søker en Gud som kan gi håp og trøst i en tid fylt med trengsler.

Bønn om helbredelse

Den mest oppsynsvekkende informasjonen vi fikk under turen var å få høre at hele 80 % av de kristne, kom til tro etter å ha opplevd helbredelse. De har vært plaget av en sykdom, og gått til leger og ofret og bedt, kanskje til Buddha. Til slutt har en kristen nabo fått høre om at vedkommende er blitt syk, og at ingen kan hjelpe han/hun. Den kristne tar kontakt og forteller om kirken og alle helbredelsene som har skjedd der. At det finnes en person som kan hjelpe, som kan lege alle sår. Så blir vedkommende med til kirken, og der blir han/hun bedt for etter møtet. På underfull vis blir vedkommende helbredet, og ønsker å takke og vite mer om denne Jesus. I Kina er bønn til helbredelse vekkelsens virkemiddel og kilde. Gjennom helbredelsen kommer uroen etter å vite mer. Det viser nok en gang hvilken tro de har på sine bønner til Gud. Det er en tillit til Gud som ligger bak bønner. En tillit til at uansett hva som skjer så vil Gud lytte og svare. De som ba for vedkommende var enten spesielle mennesker som hadde nådegaven til helbredelse eller vanlige kristne som samlet seg rundt den syke og ba for ham. Noen plasser foretrakk man å bruke pastoren eller lederen til å be for den syke. Dette sier også noe om hvordan de legger ting i Guds hender. Det er han som helbreder.

Bønn om frelse og å bli bevart

En annen måte som evangeliet sprer seg på i Kina, er at de kristne ber for sine familier. Under våre samtaler med de kristne var det moment som kom opp igjen gang etter gang. Det var mødre som var blitt frelst ved helbredelse, som nå ba om at Gud også måtte "helbrede" sjelen til mannen og sitt barn. Slike vitnesbyrd var det mange av, og det viser bønne livets verdi enda bedre. Videre så bes det også om at Gud må beskytte familien. I kirken i Nanyang by, fortalte en mor sin nød om at datteren hadde flyttet fordi hun hadde fått en god jobb. Man merket bønner i denne moren sitt vitnesbyrd, en bønn om at dattera skulle bli bevart. At hun skulle komme inn i et kristent fellesskap, og at hun skulle få seg en god mann. Det var denne morens sitt vitnesbyrd til oss. Det forteller hvilken status familien har i Kina, at det er det viktigste. Derfor er frelse, beskyttelse og bevaring av familien på første plass i en kristen kinesers bønneliv.

Bønn om daglig brød

Den siste kategorien som sammenfatter rammene til et kinesisk bønneliv, er bønn om at Gud skal utfylle de materielle behovene. Dette kan vi som nordmenn også identifisere oss med. Forskjellen ligger derimot at vi er rike og har et primærbehov som blir dekket, og derfor ber om sekundære behov (eks. penger til en ny bil/ en reise/ klær). I Kina er det mange fattige mennesker, som har en levestandard som ikke kan sammenlignes med vårt. Noen har nesten ikke penger til å fø sin familie. Primærbehovet er ikke dekket, og derfor søker man Gud om hjelp og ledelse gjennom trange tider. Det er bønn om at man må få nok penger til å fø sitt barn og sin kone, og at de må kunne betale husleien. Særlig for de kristne er dette en stadig realitet ute på bygdene, får vi høre. Men de setter sin lit til bønnens makt, at Gud vil gi de det man måtte trenge for å komme gjennom dagen. Men det blir galt å si at slik er det generelt blant de kristne i Kina. Dessverre blir forskjellen mellom rik og fattig større også der, og majoritet blant de kristne er på fattigdomssiden. Kirken har ikke råd til å lønne evangelister, og derfor må ofte lokalmenigheten forsørge disse. Det er kun pastorene som får lønn i kirken, og den lønnen gir ikke akkurat en stor inntekt. Dette gjør at menigheten passer på sine ledere, men det er som regel fattige medlemmer. Da skrapes det sammen, og man må dele broderlig. Slik blir dette et sterkt bønneemne for mange kirker, og det ligger mange på hjerte å be om det daglige behovet.

Oppsummering

Det er brennende kristne som preger den kinesiske kirken, og de er ivrige etter å leve et rett liv og følge etter Jesus koste hva det koste vil. Dette preger også det kinesiske bønneliv, og som sagt, ser man en avhengighet etter å leve i bønn til Gud hver dag. Man tar dag for dag, time for time og lever for Gud. Den norske engelsk læreren fortalte oss om hennes tanker om forskjellen mellom norsk bønne liv og kinesisk. Hennes tanker gikk på hvordan kineserne begynner alt med bønn. Bønnen er første utvei for en kristen kineser. Dagen begynner med bønn, der alt legges fram for Gud før et problem i det hele tatt har dukket opp. Bønn er den første utvei til dagen, problemer, tilbedelse, takksigelse osv. Mens i Norge, forteller læreren, der brukes bønn som siste utvei. Vi prøver og fikse ting selv først, og strever med å klare det. Vi søker kanskje hjelp hos andre til å være med å ordne opp. Helt til vi er fullstendig hjelpeløse, så kryper vi til korset og ber om at Gud må se vår nød og hjelpe til. Det var et bilde som forklarer veldig mye av forskjellen mellom det norske bønne liv og det kinesiske. Nå skal det være sagt at vi preges av vår kultur som er en materialistisk, der vi blir lært å klare oss selv og der vi også klarer oss selv. Avhengighetsforholdet til Gud blir derfor svekket, i motsetning til den kinesiske kultur som ikke er blitt så materialistisk og modernisert. Der merker man et daglig avhengighets forhold til Gud, om at han skal frelse, beskytte og bevare. Det er kanskje nettopp derfor kirken vokser så mye også. På grunn av

at de kinesiske kristne gir tid og rom til Gud, slik at han får lov til å prege deres liv. Arthur Wallis mener at nøkkel til dynamisk bønneliv slik som man finner det i Kina, ligger i hjerteforholdet til Gud og henviser til Jeremia 29.13.

(Sammendrag fra en oppgave på feltpraksis i Kina, for misjonsstudenter på Fjellhaug)

Litteratur:

- Lawrence, Carl (1985): *The Church in China: How it survives and prospers under communism*. Minneapolis: Bethany House Publishers
- Wallis, Arthur (1985): *China Miracle: A voice to the Church in the West*. Eastbourne: Kingsway Publications

Bedehuset – bøn og bønformer

Av Johannes Kleppa, redaktør i Dagen

Skal bedehuset bera namnet sitt med rette, må det bedast der. Ut frå namnet er det heller ingen stad det skulle vera meir naturleg å be enn på bedehuset. Derimot ligg det ikkje noko i namnet om korleis ein skal be, kva bønformer ein skal bruka på bedehuset.

Bøn er omfattande, både etter sitt innhald og etter si teneste. Når vi vidare talar om bøn, meiner vi både bøna om å få noko, forbøna, takkebøna og lovprisinga. Det er mykje bibelsk materiale om bøn, men det går vi ikkje inn på her. Her er vi mest opptekne med den praktiske, sida ved bøna, utøving av bøn i forsamlinga og bøna som teneste. Det er sagt om norske kristne at vi er gode til å tala om bøn, vi kan mykje bibelsk og teoretisk om bøn, men vi bed lite, vi brukar bøna lite i åndskampen og tenesta. Det er lite samsvar mellom liv og lære. Det er ei smerte og ei utfordring for oss.

I all religiøs utøving, også når det gjeld kristentrua, har det ein tendens til å laga seg former eller liturgiar. Nokre gonger skjer dette av seg sjølv ut frå livets krefter og straumar. Det lagar seg sjølvsgde og naturlege former. Ofte oppfattar ein det ikkje som former eller som liturgi, fordi det er livet sjølv som har laga dei. Formene er ikkje organiserte fram, planlagde, gjennomtenkte eller meinte som god strategi. Det har berre vorte slik.

Åndsliv – former og liturgi

Når formene veks fram av åndslivet vert det lite diskusjon rundt dei, i alle fall mellom dei som opplever livet og formene. Folk på utsida kan reagera og meina det burde skje på anna vis. Det som er av organisk karakter, opplevest meir som liv enn som former. Slik har det også vore med mykje av bønnelivet på bedehuset. Bønnelivet i

gudstenesteleg samanheng har i stor grad vore knytt til liturgien, og slik vore faste bønereformer.

Når vi les Bibelen, synest det som at dei første kristne nytta seg av både faste og frie bøner. Når det heiter at dei held trutt fast ved bønene, må det vera dei bønene dei kjende frå synagogen og frå Salmane, dei førte vidare. Samstundes er det tydeleg at dei første kristne bad når dei kom saman og dei bad i ulike situasjonar. Då bad dei ut frå det livet kravde og slik det var naturleg å be der og då.

Bedehuset har ikkje hatt nokon liturgi, sjølv om det har vore eit nokså fast mønster i det som skjedd der. I liturgien er det ikkje berre mønsteret som er fastlagt, men også innhaldet er bestemt på førehand. På bedehuset har alltid opplegget vore fritt ved at formene vert fylte med innhald frå gong til gong. Møteleiaren bestemte suverent kva som skulle syngjast, den som opna møtet bestemte kva bibelord han ville nytt og kva han ville seia, det same gjorde talaren og alle andre som deltok. Den som bad, bestemte kva han ville be om og korleis han ville ordleggja seg.

Bedehuset og innhaldet i bønna

Sjølv om møteopplegget kunne variera noko, var det ein viss struktur, med vekt på forkynning, song, bøn og vitnemål. Midt i at ein var fri med tanke på innhaldet, har det også i dette vore noko som har gått att, ut frå at bedehuset stod i vekkinga, det kristne livet og misjonen si teneste. Songval, tale, vitnemål og bøn var styrt av det.

Då vart vekta i bønna lagt på folks frelse – frå familiemedlemar, via naboar og til endane av jorda, det vart bede om siger i kampen mot synd og det vart bede for misjonsarbeidet, både indre og ytre misjon. I tillegg vart det bede for land og folk, og for folk som var sjuke eller i vanskelege livssituasjonar. Sjølv om bønnehaldet ikkje var liturgisk fastsett, var det likevel nokså sterkt innhaldsstyrt ut frå den kristendomsforståinga som rådde på bedehuset og ut frå det bedehuset var byggt for – alt folk må verta frelste.

Det vart praktisert forbøn som omsorg for medkristne og andre. I offentlege møte var dette gjerne nokså generelt, medan det i mindre samanhengar som bønemøte og foreiningar vart bede meir konkret og med namns nemning. Dette vart gjerne utfylt med salving og bøn for sjuke ved at den sjuke bad ei forkynnar eller einkvan av dei åndelege leiarane koma heim til seg og gjera dette. Dette siste skjer enda, men truleg i mindre grad enn tidlegare. Her bør ein vera frimodig, og ikkje overlata bøn om lækjedom til grupper utanom bedehuset.

Former utan liv

Nokre gonger kan det gå slik at det som i utgangspunktet var skapt av livet og slik hadde fått naturlege former, kan verta ståande att som former sjølv om

livet ebbar ut eller at livsstraumane tek andre retningar. Dei sterke åndelege vekkingstidene som skapte bedehuset og livet der, er ikkje lenger til stades. Det er ikkje slik at bedehuset

med det er utan liv, men vekkinga sitt åndsliv er redusert. I realiteten er åndslivet på bedehuset i det heile sterkt redusert. Det ser vi både på oppslutninga og innhaldet. Det er den faktiske åndssituasjonen i landet vårt.

Det er umogleg å finna sosiologiske eller historiske forklaringar på kvifor det kjem vekkingstider og evangeliet går sin sigersgang. Det viser seg at dei ytre forholda kan vera svært ulike. Nokre gonger skjer det i gode tider og andre gonger i motgangstider i samfunnet. Det som synest å gå som ein raud tråd, er at det har vorte bedt til

Gud om vekking og åndeleg liv, og at det har vore ei bibeltru forkynning med det siktemålet at folk må verta frelste. I dette perspektivet er bøna og innhaldet i bøna viktig, sjølv om bøneformene kan variera.

Når vekkinga stilnar og åndslivet veikjest, står vi i fare for å stå att med former utan liv, eller former som ikkje svarar til den faktiske åndssituasjonen og slik åndslivet no ovrar seg. Noko av det nye med åndslivet på bedehuset i dag i høve til tidlegare tider, er ei meir medvita og systematisk forsamlingsbygging. Det skaper nye møte-

og samværsformer, og med det må vi også til ei viss grad få nye bøneformer. Det treng korkje vera av det gode eller det dårlege, men berre uttrykk for nye tider med nye behov og utfordringar.

Bønemøte – småmøte og samtalemøte

Når vi tenkjer på bedehuset nettopp som bedehus, huset der ein samlast til bøn, tenkjer ein kanskje i første rekkje på bønemøta. Desse har gjerne vore i småsalen ein fast kveld i veka. Oppslutning har variert, men ofte har det vore ein liten flokk – og ofte har det vore dei same som gjekk att. Det er bønestøttene i veneflokken som har samlast her – Tordenskjolds soldatar, som vann!

Måten møta har vorte organiserte og lagde opp på, har variert. Frammøte, og det at bønemøta var utan talar, har gjort at ein ofte har kalla dei småmøte – sjølv om ein etter møta sitt innhald og dei lovnadene som er knytta til bøn, særleg til felles bøn, har gjort at ein har meint det var svært viktige møte, stormøte.

Nokre gonger har det vore reine bønemøte etter ein kort andakt eller ei innleiing av ein av dei som brukar gå der. Det har ofte gått på rundgang. Andre gonger har bibelstudium og åndeleg samtale hatt større plass, og ein har gjerne kalla dei bøn- og samtalemøte. Også misjonsforeiningane og dei frie nattverdmøta har hatt noko av denne funksjonen.

Bønemøta har hatt ein tendens til å leva sitt eige liv, også slik at dei har fått ei nokså fast form. Det har skapt tryggleik for dei som høyrer til som «fast inventar» på desse møta, men samstundes kunne dette skapa ein viss avstand til folk som stakk innom eller som kom nye i bedehusflokket. Det som har verka inkluderande på nokre, har til ei viss grad verka ekskluderande på andre.

Det kan ikkje vera tvil om at bønemøta har vore – og er – svært viktige for bedehusarbeidet og med det for misjonsarbeidet og kristendommens stilling i samfunnet generelt. Diverre er det slik at bønemøta mange stader går på lågbluss og nokre stader er lagde ned. Det svekkar åndskrafta i arbeidet og det åndelege gjennomslaget i folket. Difor må vi arbeida for og motivera til at bønemøta vert haldne oppe og søkte av bedehusfolket. Dei yngre generasjonane må her gå inn i bønepoppgåve etter dei eldre. Vi må rekna det å delta på bønemøta som ei oppgåve i forsamlinga tilsvarande som å vera søndagsskulelærer eller leiar i eit barne- eller ungdomslag.

Bønetypar og ettermøte

Dei spesielle bønemøta har vore berebjelkar i bedehusarbeidet generelt og i bønearbeidet spesielt. Det er likevel ikkje den einaste bønforma på bedehuset. Ein har levd i det bibelske prinsippet om at alt vert helga ved Guds ord og bøn. Difor har det vore ein nokså fast regel at møte på bedehuset vart opna med eit ord frå Bibelen og nokre tankar knytte til det med påfylgjande bøn. Denne bøna kunne fange inn mykje, men det var særleg ei bøn for møtet som ein no var samla til og gjerne ei bøn for noko som var spesielt aktuelt i samfunnet eller i forsamlinga.

På tilsvarande vis brukar talaren å be i tilknytting til det han skal bera fram, gjerne før og etter tale. Det har helst vore ei bøn for det som skulle forkynnast om at det måtte nå fram, og ei takkebøn for Ordet og bodskapen.

Noko av det spesielle ved bøn på bedehuset har vore «ettermøta» eller at møtet vart avslutta i bøn på kne. Det var ei verke- og bønform som det var ein del strid om då ein byrja med det rundt 1900, etter impulsar frå USA og metodismen. Nokre har lagt stor vekt på ettermøta, særleg ved vekkingssmøte. Det har vore staden for å seia ja til Jesus og få hjelp til å sjå seg fri i evangeliet. Andre har brukt det med stor varsemd, eller dei har ikkje brukt det i det heile med tanke på å «dra inn nota» som er kast gjennom forkynninga.

Det å avslutta møte i bøn, der Guds folk samla seg i bøn for kvarandre, for folket i bygda, for landet og for misjonsarbeidet, har vore nokså vanleg og lite omstridd. Då har altså ikkje fokuset vore på dei ufrelste, slik som i ettermøta ved vekkingssmøte. Det hende nok at nokre ufrelste sat i salen, men dei kunne like gjerne vera fråverande eller dei gjekk under sangen før bønestunda.

Diverre er det no uhyre sjeldan eit «vanleg» bedehusmøte vert avslutta på denne måten. Med det har bøna i forsamlinga tapt terreng. Møta vert i stor grad konsentrerte om forkynning og sang, og mindre om fri bøn og fri vitnemål. Då får færre delta, og nådegåvene får i mindre grad koma til sin rett.

Å «høyra» nådegåva

Ein viktig bieffekt av dei frie vitnemåla og – kanskje særleg — dei frie bønene var at dei åndelege leiarane oppdaga nådegåvene til unge eller nye kristne. Gjennom vitnemålet og bøna «høyrd» dei nådegåva, slik at dei kunne leia folk inn i ulike tenester på bedehuset alt etter nådegåvene, eller dei kunne gje eit signal til dei kristne organisasjonane om folk som burde kallast til forkynnarteneste. Bøne- og vitnemøta fungerte samstundes som oppøving av nådegåvene.

I den grad ein har ei sterk organisatorisk styring med arbeidet og møteopplegget på bedehuset, kan det vera vanskeleg å få utvikla og oppdaga nådegåvene. Difor bør ein framelska det frie opplegget, ut frå at der Anden er, er det fridom. Samstundes må det styrast av folk med nådegåver og åndeleg dømekraft, slik at umogne kristne ikkje utviklar seg feil eller fører forsamlinga i ei usunn retning.

I seinare tid har det vorte meir vanleg at ein har ein ordna eller organisert bøneseksjon i møtet, der ein har spurt nokre personar om å be over bønemne som møteleiaren har tildelt dei. Dette er ei mellomform av fri og liturgisk bøn. Det er bestemt på førehand kven som skal be og kva ein skal be om, men forminga i ord er opp til den som bed.

Denne bøneforma kan både innsnevra og skapa breidde i bøna. Dersom som ein ikkje har eit systematisk opplegg for kva ein skal be om – som ein normalt ikkje har ved bønemøte og fri bøn, kan ein koma i skade for at alle stadig bed om det same, medan viktige livs- og samfunnsområde ikkje vert inneslutta i bøna. Då vert det åndeleg brakklund i bønearbeidet. På andre sida kan nettopp dei oppsette bønemna hindra at ein bed om det som ligg ein mest på hjarta eller det som åndssituasjonen kallar på bøn for. Ein vert avhengig av kva møteleiaren finn det viktig å be for og om.

Generelt trur eg denne måten å be på i forsamlinga skaper nokså stor breidd i bøna, men det bør utfyllast med den frie bøna – av grunnar som er nemnde ovafor, og fordi nokre har fått ein særskild bønende eller ei spesiell bøneteneste som kjem best tilrette i den frie bøna. Slik organisert bøn har den gode sida ved seg at det er lett for alle i forsamlinga å slutta seg til bøna, og seia sitt amen til det som vert bede. Slik sett fungerer det godt i høve til det Bibelen seier om felles bøn, å vert samde om å be om noko.

Å bøya kne og løfta hender

Tidlegare var det vanleg at når det vart bede frå talarstolen, sat folk i salen. Det gjer ein gjerne no også ved organisert bøn frå plattformen, men ein reiser seg like gjerne for med det å signalisera at ein er med i bøna. Det er ei rein formsak, der det eine må vera like greit som det andre. Nokre vel også å løfta hendene framfor å falda dei. Det er ulike symbolske uttrykk som ikkje utelukkar kvarandre, men som heller utfyller kvarandre og som må vera frie. Dei falda hendene signaliserer det makteslause og bøn, medan dei opne eller løfta hendene signaliserer det opne og lovprisinga av og takka til Gud.

I fellesbøna, anten det var på bønemøta eller som avslutning av eit møte, var det tidlegare vanleg at ein bøygde kne. Det gjorde ein gjerne også ved bøn i heimen og i lønnekammeret. Det var eit uttrykk for gudsfrykt og hjelpeløyse. Ein overgav seg gjennom sjølv bønstillinga til Herren. Slik sett er dette ei fin bønform som ein gjerne kan føra vidare.

Det å bøya kne er likevel berre ei form, om enn ei symbolsk form. Denne bønforma har ikkje sterkare støtte eller førebilete i Bibelen enn andre bønstillinger – som å sitja, stå eller løfta hendene. I andre land og kulturar kan dei også ha andre bønstillinger eller andre måtar å bruka stemmen på i bøn enn vi er vande med.

Problemet med bøn på kne er at ein ofte «bed ned i stolen» slik at det er vanskeleg å høyra kva som vert sagt, og med det kan ein ikkje delta i den andre si bøn. Då forsvinn noko av poenget med fellesbøna. Difor er det ofte vel så godt om ein sit når ein bed i fellesskap, slik at alle kan få med seg bøna og gje henne sitt amen, sjølv når folk brukar normal stemme.

Felles fri bøn er ikkje heilt fråverande i Bedehus-Noreg. Vi har fått ein ny variant ved at folk organiserer seg i grupper i forsamlinga, framfor å be i samla flokk. Då får ikkje alle delta i alle si bøn, men dei som sit samla i ei gruppe får delta i kvarandre sine bøner på ein god måte. Dessutan vert det då høve til at fleire får be, og dei som ikkje har frimod til å be i ei stor forsamling, kan lettare våga seg frampå med si bøn og med det kan dei veksa i bønlivet sitt. Også ordninga med at ein ikkje bed ei lang bøn og med det er ferdig, men bed korte bøner eller setningar og gjerne fleire gonger, kan vera ei hjelp til fleire til å delta.

Forsamlingsbøn og personleg bøn

Det kan ikkje vera tvil om at bønlivet er svakare i den kristne forsamlinga no enn for eit par generasjonar sidan. Det gjeld både dei spesielle bønemøta utan talar, og bøn i tilknytting til møte med talar. Samstundes har vi fått andre bøn tiltak i Kristen-Noreg. Det gjeld spesielle bøn tenester som organisasjonar eller einskildpersonar

står bak, organiserte bønneopplegg for bygder og byar eller for bestemte periodar, bønnefyrtårn, bønnefrukostar, bønnegrupper av ulike slag, bønneaksjonar via SMS og mange andre bønneopplegg.

Om det vert bede meir eller mindre enn før totalt sett, er ikkje godt å seia, men det er i alle fall på andre måtar og i mindre grad i tillknytting til bedehusforsamlinga og det jamne forkynnararbeidet. Vi må vera glade og takksame for all bøn, men det vil vera ein styrke om bønnetensta er ein integrert del av forsamlingslivet og samspelar med forkynninga av Guds ord.

I vår tid er det også større vekt på familien og individualiteten enn før. Difor orienterer ein seg i mindre grad ut frå forsamlinga enn vekkingsgenerasjonane gjorde, og meir ut frå kva ein finn mest tenleg og naturleg for seg og familien. Det har sine positive sider, men dei veike sidene ved dette kan lett få overtaket. Dersom ein ikkje flittig høyrer Guds ord forkynt, vil ein mista krafta i bønnelivet, og det heile vert eit lovisk strev i staden for bøn i evangeliets kvile og kraft. Då vil ein anten gå seg inn i åndeleg trelldom i bønna, eller bønnelivet vil døy ut. Det er Ordet og forkynninga som er det skapande i alt som gjeld kristenlivet.

I praksis viser det seg også at det er ein positiv vekselverknad mellom personleg bøn og fellesbøn. Det er vanlegvis slik at det er dei som er mest trufaste på bønemøta, som også brukar mest tid i bøn i heimen og i lønnkammeret. Når fellesbønna vert svekka, vil oftast også den personlege bønna verta svekka. Bønna i forsamlinga vil med det vera ein målestokk for bønna generelt i kristenfolket. I så måte bør vi venda blikket mot Asia og Afrika og læra fellesbøn – og bøn i det heile.

Retreat – ”retreat i hverdagen” og ”hjemmeretreat”

Av Valfrid Botnen

Hva er retreat?

Det er allerede over 50 år siden retreatbevegelsen i Norge med Edin Løvås i spissen startet opp med det som den gang var veldig annerledes og fremmed for mange: det å være sammen i stillhet for å lytte til Gud! Sandom retreatsenter ved Otta-elva mellom Vågå og Lom var det ”øde sted” – langt borte fra alt og alle. Ved 50 års jubileet ble det tydelig at fra dette ene retreatstedet har det utviklet seg mange små og noen større steder som tar i mot gjester som søker stillhet og ro. For det er nettopp det som skjer i retreaten: at en søker den ytre stillheten for å få hjelp til den indre stillhet og på den måten bli bedre i stand til å lytte til Gud og seg selv. Og for å få være i

uavbrutt dialog med Gud – med Jesus. I kristen sammenheng er det den oppstandne Herre Jesus Kristus som er sentrum og fokus for vår søking inn i stillheten.

Her er Jesus selv det store eksemplet. Han som hadde en kort 3 årsperiode i aktiv tjeneste utad for å utføre det oppdraget hans Far hadde gitt ham – han trakk seg ofte tilbake (Matt.14:23, Luk.5:16 m.fl.), bort fra alle behovene, alle gjøremålene - alene opp i fjellet for å be, for å være sammen med sin Far. Det virker som det var veldig viktig for Jesus med denne nærheten til sin Far – en nærhet som han levde i hele tiden uansett hva som skjedde og hva han gjorde. Noe han prioriterte midt i tjenesten.

Jesus levde i denne rytmen mellom aktiv tjeneste – det å gi til andre, og tid for bønn, lytte til sin Far – tid for hvile. Jesus inviterte også sine disipler til å komme avsides (Mark.6:31)– alene sammen med ham – *for å være sammen og hvile*. De trengte å komme bort fra alle gjøremål, alle krav, alle oppdrag – tid for bare å være sammen med Jesus.

Retreat er å trekke seg tilbake, gi tid for fornyelse, til påfyll, til ny innsikt – til å få være alene sammen med Jesus. Retreat er å få *bare være* – uten å gjøre – for *deretter* å gå styrket tilbake til oppdraget som skal utføres. Opp gjennom årene har mange oppdaget denne muligheten og har det som en del av sin faste rytme gjennom året.

Men må vi dra bort til et "øde sted" for å være på retreat??

Retreat i hverdagen – hjemmeretreat

Hva er så det? Hvordan kan det fungere??

Mange har gjort gode og viktige erfaringer i en retreatsammenheng – avsides – men kjenner på vanskeligheter i å få integrert det i dagliglivet og få til den gode rytmen midt i alt det som ellers skjer.

Andre skulle ønske å dra bort på retreat, men livssituasjonen de er i akkurat nå gir ikke rom for det.

"Retreat i hverdagen" eller "hjemmeretreat" foregår akkurat der den enkelte bor/ arbeider /lever sitt liv. Det kan gjøres på flere måter. Jeg har nå flere ganger prøvd ut et opplegg i forkant av påsken, det vil si i begynnelsen av den stille uke – fra palmesøndag til skjærtorsdag – som en forberedelse til påsken. Vi har da en felles samling første kvelden med informasjon om hvordan opplegget er, hva som forventes av den enkelte og en enkel kveldsbønn. Den enkelte setter av en halv time hver dag til å være i stillheten med en gitt tekst(påsketekst) eller en annen tekst som den enkelte har blitt berørt av. Den enkelte finner selv ut når på dagen det vil passe best å ta denne stille halvtimen. Så inviteres det til en felles "deletid" (*ikke diskusjon, men deling av*

erfaringer – det en har sett/hørt/blitt berørt av) på menighetshuset/misjonshuset el.lign. hver kveld, som avsluttes med en kort kveldsbønn hvor det også kan være rom for å dele bønneemner. I forkant av kveldssamlingen, inviteres det til individuell samtale for den som ønsker det. I disse samtaler er det gudsrelasjonen og det som skjer i stillheten/ bønningen som er fokus. Siste dag/kveld avsluttes det med nattverdfeiring/felleskapsmåltid og mulighet til å dele erfaringer den enkelte har gjort seg i løpet av retreatdagene.

For mange har dette blitt en ny erfaring i det å få ta tid til å lytte til Guds ord, la det få synke inn, få ha fokus på sitt eget forhold til Gud – og ta i mot. Det å kunne ha en stille stund uten å fylle den med så mange gjøremål og få være der sammen med Jesus. Det å ha mulighet til å dele erfaringer(ikke meninger) med hverandre uten å diskutere, uten å bli motsagt eller hva det måtte være – bare få dele det en erfarer og la det få lov til å stå for det det er! Kan også være en ny erfaring for mange. Det blir en annerledes måte å være sammen på som fellesskap. Og det gir en mulighet til å øve seg i å lytte til hverandre... Ved å gjøre dette i den stille uke, blir det en god hjelp til å vandre med Jesus, være sammen med ham på vei inn i lidelsen. Det at det hele foregår ut fra der en er/bor kan også gi en mulighet til å oppdage sitt "stille rom" eller "stille krok" i sitt eget hjem! Ute eller inne. Og rent konkret og praktisk rydde rom for "bare være tid" sammen med Jesus – både i tid og med sted. For det er bare slik at i vår tid hvor vi skal og må nå så mye hele tiden, trenger vi både å hjelpe hverandre og å oppmuntre hverandre til å ta denne tiden til å "bare være". Tid til å pleie vår gudsrelasjon.

I denne retreatformen har vi brukt "Jesusmeditasjon" som gir rom for å bruke alle sansene i møte med en Jesusfortelling – det å lytte, se, fornemme, være tilstede, leve seg inn i – gi rom for samtalen med Jesus, med Gud – rom for takken, klagen, spørsmålene. Å selv bli en del av fortellingen! Og se hva Jesus ønsker å dele med meg i den.

En annen måte å ha retreat i hverdagen på, er en form som krever mer ressurser av mennesker som kan være "medvandrere" (veiledere som har erfaring i å lytte til andre menneskers erfaringer i bønn) for den enkelte. Her på Diakonissehuset Lovisenberg, har vi prøvd det flere ganger i fastetiden - med god respons! Da starter vi ut søndag kveld og avslutter torsdag kveld samme uke. Første kveld er det en felles samling med informasjon, bli kjent, felles tid for en kort "Jesusmeditasjon" som en hjelp til å komme i gang, tid for stillhet og bønn. Den enkelte forplikter seg på å sette av en halv time til stillhet/bønn hver dag og til å komme til en kort samtale med sin medvandrer hver dag hvor det er fokus på det som skjer når de ber/er stille. Da har vi ikke noen felles samling om kvelden, men oppfordrer deltakerne til gjerne å benytte seg av gudstjenester/bønnesamlinger som foregår her gjennom uken. Som også vil være en hjelp til bønn. Dette er også noe som er prøvd ut over f.eks 4 uker, hvor en daglig setter av en halv time for tid i stillheten og har en samtale med

"medvandrer" en gang i uken. Denne måten gir mulighet for erfaringer over lengre tid.

Uansett hvilken form en velger: Målet er at den enkelte kan få i større grad oppdage Gud, oppdage Jesus Kristus i hverdagen i sitt liv her og nå – og få utdype og styrket denne relasjonen. Rett og slett hjelp til å leve med og nært sammen med Jesus i hverdagen! Hjelp til å kjenne seg selv og til å kjenne Gud! Og til å sette ord på sine erfaringer med Gud – i møte med bibelteksten. Og forankret i denne nære relasjonen til Gud, gå videre ut i den tjenesten som Gud kaller den enkelte inn i.

Det å være en gruppe som tar tid for stillhet og bønn sammen og enkeltvis på denne måten, er en styrke for den enkelte og også for sammenhengen det gjøres i. Det vil prege menighet, forsamlingen – det blir en ny måte å være sammen på.

Denne form for retreat er noe som kan gjøres hvor som helst der hvor det er mennesker som selv har retreat erfaringer og som ønsker å invitere andre inn til å få erfare. Det er derfor ikke forbeholdt de som er i nærheten av et retreatsted eller at det må skje i Norge. Dette er noe som kan skje overalt !

Ressursbøker/praktisk hjelp for retreatarbeidet:

"I stillhet og tillit" v/Knut Grønvik (utgitt i forbindelse med 50 års jubileet)

"Smak og se – stillhetsarbeid i menigheten" Ressursperm utarbeidet av Virve Tynnemark

Bedre relasjoner og fellesskap (SYIS)

Av Dagfinn Solheim

Det er tredje gang SYIS arrangeres i Norge (April 2007). SYIS står for ***Sharpening Your Interpersonal Skills Workshop***. Dette kurset arrangeres av International Training Partners og i samarbeid med NLM. Kurset er også åpent for andre organisasjoner. De som ledet kurset denne gangen var Paul Lere (lederen for International Training Partners), Unndis Bergås, Anna Sæther og Dagfinn Solheim.

Vi sakser fra informasjonsbrosjyren:

Formål

Kurset ***Bedre relasjoner og fellesskap (SYIS)*** er utarbeidet for misjonærer, nasjonale kristne og andre som har en personrelatert tjeneste. Kurset vil styrke

dem i deres kunnskap til og holdninger og ferdigheter i hvordan de forholder seg til familie, medarbeidere, venner og mennesker fra andre kulturer.

Metode

Dette er et interaktivt kurs ("workshop"). Deltakerne samarbeider to og to, i grupper og i den store gruppa. De observerer ferdighetene og praktiserer dem med hverandre.

Grunnlag

SYIS er blitt til over en periode på over 30 år, og er basert på de erfaringer som Dr. Ken Williams har vunnet seg gjennom sitt arbeid med bibeloversettelse, veiledning, sjelesorg og misjonærutdanning. Kunnskapen, holdningene og ferdighetene er basert på en praktisk anvendelse av Guds Ord. Det siste året har Laura og Paul Lere revidert hele kurset. De baserer seg også på en internasjonalt anerkjent undervisningsmetode som vi finner i Jane Vella (1997): *Learning to Listen, Learning to Teach. The Power of Dialogue in Educating Adults*, San Fransisco: Jossey-Bass Publ. Kursmaterialet er i dag på engelsk, men en tenker at det skal bli oversatt til norsk etter hvert.

Tema som blir tatt opp

Hvert tema blir behandlet ut fra et bibelsk perspektiv (*se internettsidene for en fyldigere beskrivelse*).

- Å lytte med kjærlighet
- Å oppnå kontakt
- Å hjelpe andre med å løse problemer
- Å konfrontere på en bibelsk måte
- Å ta imot konfrontasjon på en god måte
- Å forholde oss til / løse våre konflikter
- Å hjelpe andre i å forholde seg til / løse sine konflikter
- Å bygge tillit
- Å leve i felleskap med hverandre på en måte som ærer Gud
- Å hjelpe i sorgprosesser
- Å takle stress
- Å ta vare på seg selv
- Kampen for moralsk renhet
- Å være en som oppmuntrer

Vi kan her gjengi noe av innholdet i et av temaene:

Kan jeg takle stress på en god måte?

Rom 8,18

Perspektivet er viktig, men det er også farlig å late som om vansker, stress, lidelser mv ikke er noe å bry seg med for en kristen.

Definisjon: Stress er vårt (hele personen) svar på ethvert krav eller behov – vil vi formulere oss annerledes?

Hva forårsaker stress? Ethvert krav (behov) vi blir stilt overfor kan forårsake stress. Kan vi konkretisere?

Viktige ting å huske på:

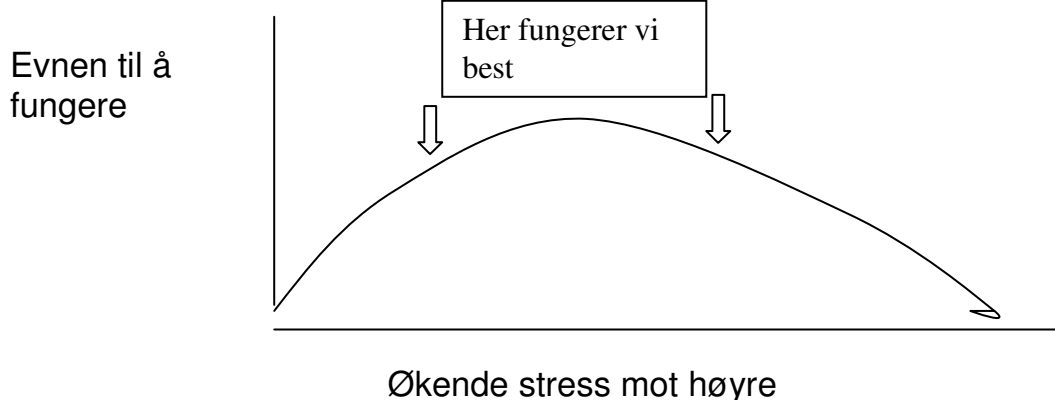
1. Stress er en normal del av livet. Det kan stimulere og motivere (inntil det går over til å bryte ned)
2. Flere stressfaktorer samtidig forsterker vår "byrde" – fins der faresignal?
3. Stress har både en menneskelig og en åndelig side. Er det en fare for oss å gi "åndelige råd" når en person bør tenke over sin livsstil (travelhet, hva en tar på seg osv). Vi trenger også si ja til utfordringer i livet – hvor går balansen?
4. Har vi som kristne ressurser vi kan benytte: Rom 5,3-4 og Jak 1,2-4. Hva kan vi si om Jes 40,29-31? Matt 11,28-30, 2 Kor 4,7-18?
5. Menneskelig støtte og fellesskap er til stor hjelp: 2 Tim 1,16-18

Stress kan føre et menneske inn i dyp fortvilelse (nød): Salme 6,1-7

Fortvilelse vi kan gjøre lite med: 2 Kor 5,1-4 (Matt 26,36-38)

Som kristne kan vi lytte, være der, trøste, men vi har ikke alle svarene... samtale...

Ken Williams om vår evne til å tåle stress:

Jesus:

Tillot seg å føle stress: Matt 26,37

Han identifiserte det: Matt 26,38

Han gav uttrykk for stress: Hebr 5,7

Han delte sin smerte med andre: Matt 26,38

Han tilga de som gav han smerte: Luk 23,34

Noe å lære av Jesus? (så langt en oppsummering av et tema)

Etter det første SYIS-kurset i Norge skrev Unndis:

"Kurset byggjer på ein kombinasjon av bibelske og psykologiske prinsipp og tar sikte på å hjelpa kristne menneske i deira relasjonar med andre, anten det er kollegaer, familie eller venner. Det tar for seg tema som kommunikasjon,

konfrontasjon, konfliktløsning, å ta vare på seg sjølv, å leva i fellesskap, å gje oppmuntring. Det er utarbeidd av Ken Williams, som har arbeidd i Wycliffe i ei årrekkje. Kurset har vore brukt både i USA og for misjonærar og nasjonale i mange andre land.

Kurset hadde svært fin balanse mellom korte foredrag og aktivitet frå deltakarane si side. Der var rollespell, gruppesamtalar, øvingar to og to og samtalar i plenum. På denne måten blei undervisningsstoffet aktualisert og sett ut i praksis etter kvart. Dermed er det større sjanse for at kurset får innverknad i deltakarene sine liv vidare.

Sjølv om kurset er såpass begrensa, trur eg det kan vera med og styrkja arbeids- og menighetsfellesskap og forebyggja utbrenthet, spenningar og konflikter. I NLM har vi ikkje fokusert så mykje på teambygging. Nettopp derfor kan det vera ekstra viktig for oss å få den hjelp eit slikt kurs kan gje til å styrkja dette området.

Eg ser for meg mange ulike målgrupper for eit slikt kurs. Det ville vera nyttig å la alle misjonskandidatane våre få eit slikt kurs. Eg trur også det kunne vera god investering å la misjonærar på heimeopphald få eit slikt kurs før ny utreise. Dessutan kunne det brukast i ulike arbeidsfellesskap her i landet, både på hovudkontoret, kretsplan og på skulane. Kanskje linja Bibel og TeamTjeneste på Fjellhaug også kunne bruka det. Det kunne elles nyttast i forsamlingane våre, der ein kunne kombinera talar over bibeltekstar som er brukte i kurset med helge- eller kveldsseminar der ein gjennomgår den meir praktiske delen. Det kunne vera med og byggja sunne, gode kristne fellesskap og bevisstgjera folk på å leva ut det kristne livet i kvardagen. Vi har så lite konkret fokus på kristenliv i praksis i forkynninga at eg tenkjer det ville vera svært verdifullt. Eg kan nemna at det bibelavsnittet som står som "overskrift" for kurset, er Kol. 3.12-14. På mange måtar kan ein seia at foredraga og øvingane i kurset har som mål å hjelpe kristne til å leva ut det som dette avsnittet handlar om."

Lere er president i **International Training Partners (ITP)**, organisasjonen bak SYIS-opplegget. Da de begynte i ITP, hadde de 13 års misjonærtjeneste i Mexico bak seg. I 2005 hadde SYIS 80 kurs med 1600 deltakere.

For nærmere informasjon henviser vi deg til ITP's nettsider:

www.itpartners.org

Et liv i bot etter luthersk forståelse

Av Egil Sjaastad

En definisjon

NLM-ansatte er forpliktet på den lutherske bekjennelse. I denne bekjennelsen spiller boten en stor rolle. Men i den grad ordet bot fortsatt brukes, blir det dessverre ofte brukt feil. Vi kjenner det fra den søndagen i kirkeåret vi kaller *bots- og bededag*. Mange tenker at det skal være en dag for anger uten noe gledelig evangelium. Og uttrykket *å gjøre bot* vil for mange si å gjøre godt igjen det en har gjort galt.

Bekjennelsen tar åpent oppgjør med denne forståelsen av boten. Bot og omvendelse dekker samme sak, men merk definisjonen: *Men boten består egentlig av disse to stykker: Det første er angeren eller den skrekk som jages inn i samvittigheten når synden erkjennes, det annet er troen, som fremkommer av evangeliet eller avløsningen og er tro på at syndene forlates for Kristi skyld.* (CA art. XII)

Lov og evangelium

Luther skrev i sine teser fra 1517 at hele kristenlivet skal være en bot. Poenget var følgende: Bot (omvendelse) uttrykker noe som en daglig lever i - altså daglig omvendelse. Og den daglige omvendelse innebærer et liv under overlyset fra lov og evangelium. Da blir vi om igjen og om igjen "forferdet" over vår synd og syndighet, og om igjen og om igjen finner vi vår eneste trøst i Jesus alene. Det er dette CA XII fra 1530 handler om.

Skriftemålet

I skriftemålet er selve saken *bot*. En erkjenner seg som en synder, bekjenner de syndene en anfektes av og får tilsagt Guds tilgivelse for Jesu skyld (absolusjonen). Troen får der noe å holde seg til!

Den katolske læren om skriftemålet gjorde den kristnes godtgjøring til en hovedsak. I Lille katekisme avgrensner Luther seg fra dette og sier: *Skriftemålet omfatter to stykker: Det ene er at man bekjenner synden, det annet at man mottar avløsningen eller syndsforlatelsen av skriftefare som av Gud selv ...*

Dermed plasseres skriftemålet prinsipielt på samme plan som det å bekjenne synden for Gud og lese/høre evangeliet som sin eneste trøst. Vi skal merke oss at bekjennelsen gjør skriftemålet til en fri sak. Og i prinsippet kan hvilken som helst medkristen være "skriftefar".

Ubotferdighet

Ubotferdighet er en holdning der en ikke vil ydmyke seg for Gud, gi Ham rett og søke nåde hos Jesus.

Det er to grunnformer for ubotferdighet. Det ene er **egenrettferdigheten**. Den sier: *Jeg gjør så godt jeg kan ... Det greier seg*. Noen egenrettferdige merker en uro av typen: *Er jeg bra nok? Jeg må satse mer!*

Den andre grunnformen av ubotferdighet er **antinomismen**. Det er den holdningen som ikke vil ta Guds bud så nøye, som "flørter" med synden eller "etablerer seg" i den uten oppgjør *Er det så nøye?* blir til *Det er ikke så nøye. For hallo, vi lever i 2007!*

Vår trøst i anfeltelsen

Når Gud skal lede oss til sann botferdighet, må han få tilstoppe vår munn (Rom 3:19) slik at vi *verken* satser på vår egen fromhet *eller* tenker: Det er ikke så nøye. Dette virker Gud ved sitt ord. Men merk: Det er helt avgjørende at ordet om *Jesus for oss* får lyde. For i anfeltelsen over våre fall og vår *syndighet* (kjødet) duger bare Ordet om Ham som har vunnet liv og salighet for oss. At vi holder oss til ham i vår nød – det er troen, botens andre og viktigste del. Og han har en åpen favn for syndere!

Å leve botslivet

Dette møtet med Guds Ord i lov og evangelium har sitt gjensvar i et levende bønneliv. La oss som tjenere for Herren leve hele vårt liv med alvor og glede - som en stadig bots- og bededag!

Gud greip inn

Av Jorunn Hamre

*Galgalo vart meir og meir slapp. Eg skjøna at
dersom ikkje Gud greip inn, var det inga von for henne.
Herre Jesus vil du minna einkvan i Noreg nett no å
vera med i bøn for fødekinna sitt liv?*

Det byrja å skumra då det banka på døra. Kona mi skal fø det fyrste barnet og har svære smerte. Kan du koma fort? spurde Abakio. Sjukepassar Tesfaye og Alemayo, nattevakta på misjonsstasjonen vart med meg.

Etter ein snau times gange var vi framme i landsbyen. Då eg kom inn i stråhytta skimta eg fødekinna Galgalu i ljuset frå eldstaden. Ho var liten av

vekst. Etter å ha undersøkt henne skjøna eg at ho bar eit stort barn. Men kunne ho fø dette barnet på kuskinnen på jordgolvet? Og om det vart komplikasjonar, korleis kunne ein hjelpa i dette tussmørket under slike forhold?

Eg fortalde Abakio at Galgalu burde fø på helsestasjonen. Han samtykte. Nå fekk eg god hjelp av Tesfaye og Alemayo. Dei var spreke karar og bar Galgalu nedover den kronglete smale stien. Sjølv gjekk eg føre for å lysa med lommelykta i tropemørket. Det var ei strabasios ferd før vi endeleg nådde fram.

Ved midnatt fødde Galgalu ein gut på fire kilo. Fødselen var komplisert med stor bløding etterpå. Eg hadde aldri hatt eit liknande tilfelle, men skjøna at det var eit kasus for dokter. Men det var to dagsreiser til dokter. Kva kunne eg gjera? Ved ljós frå ei 15 watt lyspære, prøvde eg å sy for å stogga blødinga. Kor mykje eg streva syntes det fånyttes. Sveitten draup frå panna mi, og eg kjempa fortvila for å redde livet hennar.

Galgalu vart meir og meir slapp. Eg skjøna at dersom ikkje Gud greip inn, var det inga von for henne. Herre Jesus, vil du minna einkvan i Noreg nett no å vera med i bønnekamp for fødekvinna sitt liv. Eg bad høgt på norsk, men trong ikkje tolka for Fesfaye kva det galt. Han visste det: nå ber søster.

Tanken på at heidningkvinna skulle gå inn i æva utan von og Gud, skapte naudropet i mi sjel. Eg held fram å sy, og etter ei stund stogga blødinga. Galgalu var bevisstlaus på grunn av det store blodtapet, men kom seg fort då ho fekk intravenøs veske. Livet vart berga. Gud greip inn og gav meg visdom og råd der min kunnskap ikkje strakk til.

Det var i juni 1968 Galgalu fødde fyrste barnet. Hausten 1969 fekk eg uventa brev frå Noreg. Ei av dei kvinnelege misjonærane som hadde reiserute på Vestlandet skreiv. "Eg budde hjå ein gild kristen familie. Både kona og mannen er bønнемenneske. Kona har fått eit særskild kall å be for misjonærane. Ho fortalde at ho vakna ei natt og såg eit syn. Ho såg deg tydelig der du kjempa med ein vanskelig fødsel. Ho kunne ikkje gløyma ditt fortvila og kjempande andlet.

Den gonga visste ho ikkje kven du var, som ho var i slik naud for. Ein dag førebudde ho noko barnelags arbeid – arbeidde med gamle "Ut i all verda", og fekk sjå nr 2-67. Der var det bilete av deg på fyrste sida. Då var ho ikkje i tvil lenger. Ho såg at det var same andletet ho hadde sett i synet den natta. Slik er Gud. Han kallar nokon til å be – og han veit kven han vil og kan bruka." Så langt brevet.

Ti år seinare fekk eg kontakt med kvinna i Vestlandsbygda. Eg bad henne skriva og fortelja om synet ho hadde. 13. februar 1980 fekk eg brev frå kvinna

som eg aldri har møtt. Ho skreiv: "Den 'spesielle fødselen' som eg var med på, såg eg deg saman med ein etiopisk mannleg medhjelpar. Såg ditt fortvila andlet, hørde du tala. Det vart bøn om visdom for deg til å handla rett, vilje til å la deg styra av dei tankane Gud la ned i deg om situasjonen. Bøn om at Han måtte stansa blødinga. Eg måtte stå opp – var så delaktig som eg stod der jamsides med deg, eg kunne ikkje leggja meg før det heile var over og alt under kontroll.

Då kom det over meg ein fred, som ikkje kan seiast med ord, og ein lovsong til vår Gud. Han har og skal ha æra åleine. Må Guds folk sjå korleis Gud arbeider, og sjå kvar Han treng viljuge og vakande medarbeidarar heime og ute." Slik vitna kvinna om det Gud let henne sjå.

Korleis har det gått med Galgalu og Abakio? Ei tid etter fødselen gav båe tilkjenne si tru på Herren Jesus, og vart seinare kyrkjemedlemmer. Galgalu vart ivrig med i kvinneforeininga på stasjonen. Abakio fekk arbeid som vaktmann. I 1975 døydde han brått og uventa. Vi hadde minnemøte i kyrkja som var fullsett. Også mange heidningar var samla og lytta til Guds Ord. Den unge presten tala med ein glød eg ikkje hadde høyrte før: "Den som trur på Sonen Jesus Kristus har æveleg liv, men den som ikkje vil tru, vert dømd."

Like ved kista sat Galgalu saman med sine små born. Stilla var følbare. I dag var det ingen hyl, skrik, larm eller gråtekor. Fleire hundre fylgde med til kyrkjegarden. Langsetter vegen lydte song frå dei kristne. Kva song dei?

I himlen er det ingen tårer, ikkje sorg og ikkje synd meir.

Då kista vart senka i grava og jorda kasta på, vart korsmerket planta. Det var det fjerde korsmerket på den kristne kyrkjegarden i Mega. Den unge enka Galgalu hadde von om å møta att Abakio i himlen. Misjonsarbeidet bar frukt.

Bønnens viktighet – personlige refleksjoner

Av Magnus Sørhus.

Da vi kom hjem fra vår første periode i Japan i 1960 var vi på misjonærkurs på Fjellhaug tidlig på høsten. Der kom professor O. Hallesby og hadde en time. Etter det jeg husker var temaet "Bønnen som arbeidsmiddel." Hallesby var da ca. 80 år. Han døde året etter. Jeg tror dette var hans siste offisielle tale. Han var svært personlig i det han delte med oss, og noe husker jeg faktisk ennå. Han fortalte at det var først da han fikk husarrest under krigen og ble innesperret, og senere også plassert på Grini, at han lærte dette med bønnen som arbeidsmiddel i Guds rike. Dette sa han selv om han allerede for mange år siden skrev boken "Fra Bønnens Verden", kanskje den boken som

vil leve lengst av alle de bøker han skrev. Han hadde nok også slitt med at de mange aktiviteter og gjøremål som alle var viktige og nødvendige, gjorde det vanskelig å prioritere bønnen høyest, noe som ikke er ukjent for noen av oss. Det var først da han ble avskåret fra de mange andre oppgaver og gjøremål at han lærte å praktisere bønnens samfunn med Jesus og å virke gjennom bønnen. Det viser vel hvor vanskelig det er å prioritere tid for bønn, en situasjon mange av oss kjenner oss igjen i. Som et eksempel på hva hans omprioritering fikk si i hans liv og tjeneste husker jeg han sa med et glimt i øyet: "Og kona mi sier jeg er blitt snillere!" Bare det var jo en fin frukt! Men gjennom denne opplevelsen der han lærte å omprioritere i sitt liv lærte han at han under alle forhold, også da han var avskåret fra andre aktiviteter, kunne han leve et rikt liv med Herren og han kunne arbeide i Guds rike gjennom bønn. Ja, han lærte at bønnen er det viktigste, og en forutsetning for alt arbeid i Guds rike.

Og nettopp dette at all vår tjeneste i Guds rike skulle bæres av bønn er noe Bibelen sjøl sterkt understreker. Endog Mesteren sjøl, vår Frelser og Herre Jesus Kristus brukte mye tid til bønn. Før han valgte ut sine 12 apostler brukte han hele natten i bønn. Luk.6:12-13.

Og med tanke på tjenesten han kalte sine disipler til sier han i Joh.14:12-14. "Den som tror på meg, han skal gjøre de gjerninger jeg gjør. Og han skal gjøre større gjerninger enn disse, for jeg går til min Far. Og hva som helst dere ber om i mitt navn, det skal jeg gjøre, for at Faderen skal bli herliggjort i sønnen. Om dere ber om noe i mitt navn, så skal jeg gjøre det. Her sier Jesus at de store gjerninger han kaller sine disipler til å gjøre, de vil han sjøl utføre som svar på bønn. Og når han skal uttrykke hvor avhengige vi er av Jesus i vårt liv og vår tjeneste uttrykker han seg slik: "For uten meg kan dere intet gjøre". Vi kan nok være aktive og gjøre mye på mange måter, men skal det bety noe i Guds rike må det være gjort i bønn til Jesus og i avhengighet av Ham..

Når apostelen Paulus taler om sitt liv og sin tjeneste sier han i Rom.15;18: "For jeg vil ikke våge å tale om annet enn det Kristus har utført gjennom meg". Og i sin henstilling til de troende i Rom sier han: Strid sammen med meg i deres bønner for meg til Gud".

Med tanke på åndskampen vi som kristne står i skriver han til de kristne i Efesus: "Be til enhver tid i Ånden med bønn og påkallelse . Vær årvåkne i dette, med all utholdenhet i bønn for alle de hellige og be også for meg at det må bli gitt meg ord når jeg åpner min munn, så jeg med frimodighet må kunngjøre evangeliets hemmelighet". Er det noen som kunne forkynne evangeliet måtte det være Paulus! Men her ber han altså om forbønn for at skal kunne formidle evangeliet slik at det kan nå inn til mennesker. Dette viser vel iallfall at forkynnelsen ikke bare er kunnskapsformidling, men at Den Hellige Ånd gjennom forkynnelsen får åpenbare evangeliets hemmelighet for hjertene slik at mennesker kommer til en levende tro på Jesus og blir frelst og

født på ny. Det er et Guds under når et menneske gjennom Ordet og Ånden går over fra døden til livet.

Hvor stor vekt Paulus legger på bønner ser vi også i det han skriver om å ha bønnemedvandrere eller bønnemedarbeidere. Ikke bare ber han om forbønn for seg sjøl og sin tjeneste, men han bruker også mye tid i bønn for menighetene (Fil.1;4), medkristne og medarbeidere. Til sin medarbeider Timoteus skriver han "... når jeg stadig minnes deg i mine bønner, natt og dag", 2. Tim. 1:3. Tenk å ha en slik bønnemedarbeider!

Det er viktig for oss at vi har en eller flere bønnemedvandrere, bønnemedvandrere.

Det er noe jeg har sett som et stort privilegium gjennom min misjonærtjeneste er at jeg vet at det er noen som trofast har vært bønnemedarbeidere gjennom årene. De har vært trofast med i bønn for meg og min kone og familie og min tjeneste.

Når det gjelder mitt eget bønneliv kjenner jeg sterkt på at dagene har vært så fylt av mange aktiviteter og oppgaver at det er blitt så altfor lite tid til satt av til bønn og bønnetjeneste. Men når bønnens samfunn med Herren er så viktig er det vel ikke å undres over at sjelefienden arbeider intenst og målbevisst for å hindre oss fra å bruke bønnens privilegium

Jeg vet ikke om noen kristne som har gitt bønner så stor plass som de troende i Korea. Som forklaring på vekselen og den veldige kirkeveksten som vi har sett i Korea understreker alle den plassen bønner har i de Koreanske kirker. Alle menigheter med respekt for seg selv samles til bønn tidlig om morgenen kl. 4 eller 5. Det virker utrolig at det er trafikkø til kirka på en slik tid på dagen. I en stor kirke vi besøkte var ca. 5000 samlet til et slikt tidlig morgen bønnemøte. I noen kirker spiser de så frokost i kirka før de går på arbeid.

Noen kirker har egne bønnefjell der busser går i fast rute. Der samles kristne i kortere eller lenger tid for å være i bønn, i enkeltrom eller i forsamlingslokaler, der de er i bønn for seg sjøl, sin familie, menighet og for land og folk.

Som frukt av denne kontakten med Korea hadde vi ved det teologiske seminaret i Kobe bønnemøter kl. 06:00 om morgenen. Det var en av studentene som tok initiativet til dette. Dette har fortsatt i mange år, og jeg håper det er i funksjon i dag også.

Etter hvert begynte vi også med et fag, et kurs som varte i ett semester, som vi kalte "Bønn og åndelig liv". Det var et privilegium å undervise i det og ta fram det Bibelen har å si om dette. Vi ville gjerne understreke at det ikke bare er viktig å få teoretisk kjennskap til Bibelen, men også på den måten understreke viktigheten av bønner både i ens personlige liv med Gud, men også i tjenesten i Guds rike. Bønner er ikke bare viktig for tjenesten i Guds rike, men

den er også grunnleggende i ens liv med Gud. Livssamfunnet med Gud begynner med bønn, jfr. Tolleren og fariseeren i templet, Luk.18;9-14.

Og livssamfunnet med Gud holdes også ved like gjennom Ordet og Bønnen. Joh.15:7. "Den som påkaller Herrens navn skal bli frelst," sier Bibelen. Rom. 10:13. Bønnen er en kristens åndedrett uttrykte Hallesby det. Det begynner med en bønn til Gud om frelse, og så lenge der er åndelig liv er bønnen naturlig, akkurat so åndedrettet er i funksjon så lenge det er liv.

I bønnen får jeg komme med alle ting og i alle livssituasjoner, i lovsang, i tilbedelse, i klage og nødrops, i bønn for hjelp og i forbønn. Mt.6:5-13; 7:7-11; Fil.4:6 Også våre plager og sykdommer får vi komme til Gud med. Vi kan også tilkalle menighetens eldste(ledere) til å salve og be for den syke. Jak.5:13-16. Når jeg ser tilbake på tjenesten er dette et område jeg burde ha tatt fram og praktisert mer. Selvfølgelig var jeg også med å be for de syke, men her gir Bibelen en konkret måte å gå frem på der den syke ønsker det. Dette ikke til erstatning for medisinsk hjelp, men som et tilbud fra Livets Herre.

Herrens apostler taler om "... å holde ved i Bønnens og Ordets tjeneste", Apgj.6:4. Jeg må erkjenne at det er i den første delen jeg kommer mest til kort. Men i en elles lunken tid synes jeg også å se at det er noen som ser at bønnens plass både i ens personlige liv med Gud og i tjenesten trengs å styrkes. Tenk om bedehusene kunne få et sterkere preg også som bønnens hus! Når bønnen styrkes både i ens personlige gudsliv og i bønnefelleskapet, vil det få stor betydning både i vårt nærmiljø og i landet og i å skape fornyelse i misjonsoppdraget. Med tanke på den store høsten sa Jesus at vi også der skulle begynne med bønn til høstens Herre om å drive ut arbeidere til sin høst. Mt.9:38.

Vi trenger å oppmuntre hverandre til å bruke bønnens privilegium både personlig og i felleskap. Det er grunnleggende viktig for å holde seg våken i en i en forfalltid, slik at vi sjøl kan nå målet og fullføre oppdraget Jesus har gitt oss i verden. Vi trenger alltid å minnes Jesu ord: "Uten meg kan dere intet gjøre" Joh15:5, men også at "Alt makter jeg i Ham som gjør meg sterk" Fil.4:13

Nytt fra Fjellhaug Misjonshøgskole

Av Jan Ove Selstø

Når dette skrives har vi nettopp avviklet et to-dagers seminar her på Fjellhaug med tema fra GT. Seminaret ble arrangert i samarbeid med FBB-studenter i Bergen.

Vi var så heldig å få to GT-kapasiteter som foredragsholdere, nemlig prof. Gordon Wenham fra Trinity College i Bristol og Ph.D Jens Bruun Kofoed fra

Dansk Bibelinstitutt i København. Det ble faglig meget utbytterike dager og en flott stimulans både for lærere og studenter til fortsatt arbeid med GT. Det er forskningsutvalget ved FMH som hadde ansvar for dette seminaret. De har det siste året gjennomført hele syv fagsamlinger. Noen ganger inviteres fagpersoner utenfra for å innlede til samtale over et teologisk eller missiologisk tema. Andre ganger er det lærere ved FMH som legger fram noe fra egen forskning.

Kompetanseheving

Ved starten av 2007 kan vi melde at Arne Redse har fått sin kompetanse vurdert, og er nå ansatt som professor i missiologi med spesiell vekt på misjonsteologi. Egil Grandhagen har fått opprykk til førstelektor i missiologi med spesiell vekt på misjonshistorie og misjonsstrategi. Arne Helge Teigen forsvarte like før jul sin doktoravhandling ved MF med strålende resultat, og er nå førsteamanuensis innen systematikk.

Prof. Kurt Christensen som var ansatt ved FMH i 2006 i 60 % stilling fortsetter i en professor 2 - stilling fra jan.2007. Det er gledelig og nødvendig med denne kompetansehevingen i lærerpersonalet når studieløpet ved FMH nå er et femårig studium som leder fram til en mastergrad.

Studieadministrasjon

Vigdis Wahlberg har gjennom mange år tatt de fleste studieadministrative oppgaver ved FMH. Ennå er hun en krumtapp i administrasjonen, men har fått avlastning fra noen av oppgavene ved at vi ansatte Torleif Belck Olsen som kvalitetsleder. Nå styrker vi studieadministrasjonen ytterligere ved at Kenneth Ellefsen blir studieleder ved FMH fra 1.juni. Dette har vært en helt nødvendig utvikling med tanke på de krav vi står overfor som høyskole.

Men dette koster. Regnskapet for 2006 viser røde tall. Det bekymrer oss. Hovedstyret har bevilget 1 mill.kr. til FMH for 2007. Det er vi takknemlige for. Men vi kjemper likevel med å få 2007-budsjettet i balanse. Det er en vanskelig situasjon og en smerte som vi også vil dele med dere Innsyn-lesere. De fleste av dere har fått deres utdanning fra Fjellhaug. Husk på oss i bønn.

Til slutt. I skrivende stund er det for tidlig å si noe sikkert om søkningen til høsten. Inneværende studieår har vi mellom 90-100 studenter i FMH. Vi håper å opprettholde det antallet og på sikt øke til i hvert fall 120. Det er også et bønneemne.

Fra hovedkontoret hører vi at det skal sendes ut 50 misjonærer i 2007. Ca. 20 av disse reiser ut for første gang. Det er gledelig. Men det trengs flere, og vi på Fjellhaug ønsker å være med å utdanne flere med kall til tjeneste i Guds rike.

Ny misjonsundersøkelse i M1

Mannlige misjonsstudenter spiser ikke frokost!

Av Tor Erling Fagermoen

For andre år på rad har BSS-klassen på bibelskolen gjennomført en misjonsundersøkelse i M1 på Misjonshøgskolen. Fjorårets undersøkelse bar preg av at hovedspørsmålet var for lite presist stilt. Vi spurte i fjor: Kan du tenke deg å reise ut som misjonær? Noe hele 96 % i M1, og 62 % i bibelskolen svarte "ja" på. I ettertid kan vi mistenke at å stille et slikt spørsmål på Fjellhaug omtrent er som å spørre en gjennomsnittsnordmann: "Er du imot krig og sultkatastrofer?" Alle svarer selvfølgelig ja på et så unyansert spørsmål.

På denne bakgrunn justerte vi dette spørsmålet i årets undersøkelse, og tok også med et spørsmål om misjonærkall. Første spørsmålsstilling lød: "Opplever du at du har et definert misjonærkall?" En tredjedel, 35 %, svarte "ja" på dette spørsmålet. 17 % svarte "vet ikke", mens 48 % svarte "nei". Spørsmålet om misjonærkall kan være et vanskelig spørsmål, selv for en misjonsstudent. Men vi ville ha spørsmålet med, fordi det viser en tendens. Vi spurte så videre: "Ser du i dag for deg at du i framtiden reiser ut som misjonær til et misjonsfelt i utlandet?" I år som i fjor gav vi muligheten til å begrense svaret til "Ja, men maks for to år." 13 % krysset av her. Resten delte seg i to mellom "Ja, og jeg ser for meg å være ute i mer enn to år", og "Nei", 43,5 % på hver av disse to. Godt halvparten av et årets M1-kull ser altså for seg en karriere som involverer tjeneste på et misjonsfelt – selv om noen av disse ikke ser for seg langtidstjeneste. Flere ser for seg at de er misjonærer enn de som opplever at de har et definert misjonærkall.

Hovedfiskedammen for rekruttering til M1 er Fjellhaug bibelskole. Hele 65 % av årets kull oppgir at de har gått på bibelskole på Fjellhaug. Ytterligere 13 % har gått på Fjelltun eller Fjellheim. Totalt 87 % har gått bibelskole før de begynte på misjonsskolen.

Hvis en skulle trekke fram noen momenter til som er av interesse for Fjellhaug og NLM, kan det for eksempel være at bare 30 % i dag sier klart "ja" til spørsmålet om de ser for seg å gå videre til M2 neste år. 22 % er usikre, mens 48 % sier klart "nei". Så å si alle jentene sier "nei" eller er usikre. Vi ser fremdeles ikke ut til å klare å få noen kultur for at jenter kan studere teologi på bachelor eller masternivå på Fjellhaug.

Misjonssambandsidentiteten er fortsatt sterk. 65 % regner seg som en NLM-er, mens 35 % ikke gjør det. Her er det enten-eller. Ingen svarte "vet ikke". Av de som kan tenke seg å reise ut, kan 92 % tenke seg å reise ut for NLM.

Av andre funn kan vi nevne at: 87 % har vokst opp i kristne hjem, 30 % er med i mannskoret, 35 % jobber ved siden av studiene og 39 % spiser vanligvis ikke frokost. Vi kan merke oss at samtlige av de som oppgir at de vanligvis ikke spiser frokost er gutter. Så mye som 60 % av guttene spiser ikke frokost.

Konklusjon: Undersøkelsen viser at fjorårets spørsmålsformulering var for vag, vi har nok et mye riktigere bilde i år. Og fortsatt er tallet høyt på hvor mange som ser for seg utreise. Fortsatt er det alarmerende få jenter som går videre i M2, og i det hele tatt er det forholdsvis få som går videre til M2 av de som ser for seg en misjonærkarriere. Har Fjellhaug/misjonen et apparat for å følge opp disse gjennom et utdanningsløp, slik at de kommer tilbake og tar ettårig misjonsskole?

Bokanmeldelser:

Tittel: Stillhetens Rom

Forfatter: Arvid Møller samtaler med Arne Børresen

Forlag: Lunde

Anmeldt av: Mona Guldbrandsen Bø

Boken setter fokus på mennesket og nødvendigheten av finne en sunn balanse mellom aktivitet, hvile, refleksjon og stillhet. Teksten er delvis i samtaleform og det refereres til dikt, tekster i bibelen, sitater fra ulike forfattere og historier fra lokalsamfunnet. Det hele finner sted gjennom et år på Arne Børresens gamle slektsgård, Alset, i Biri. Kjetil Bergmanns fantastiske bilder understreker og ledsager teksten på en troverdig måte. Samtalene tar ofte utgangspunkt i fortellinger fra gården, og det merkes at god historiekunnskap ligger bak.

For meg ble lesingen små hvilestunder i en altfor travel hverdag med utallige krav og forventninger som jeg aldri når. Tekstene hjalp meg til å komme i spor av takknemlighet over at jeg er god nok, jeg er unikt skapt til individualitet og at mine grenser er satt der og at Mesteren selv elsker meg med dem. Han ønsker at jeg skal elske meg selv med Hans kjærlighet. Så opplever jeg at det er en skjør balansegang her – mellom det å jobbe med seg selv og sine sider og det å få godta og leve med sine grenser. Jeg savnet noe om dette i boken. Selve livet blir beskrevet med inderlighet og respekt. Jeg sitter igjen med følelsen av å ha blitt minnet på at livet er her og nå og at det er mitt ansvar å LEVE. Det fortelles om andre menneskers liv og om valg som ble tatt og konsekvensene av disse. De som gikk før oss må ikke glemmes fordi historiene deres er som kartbøker når vi andre skal velge veier videre.

Jeg anbefaler boken til voksne som ønsker å være tilstede i eget liv, som setter pris på vakre bilder, ordskatter og det å få satt ord på tanker og intuisjoner som man går og bærer på. Boken kan godt brukes som en andaktsbok eller som en høytlesingsbok dersom man er så heldig å ha noen som kan lese med innlevelse. Jeg anbefaler også boken som en gave til blant andre søkende mennesker.

Tittel: En helt overkommelig Bibel

Forfatter: Knut Tveitereid

Forlag: Bibelselskapet, 2001

Anmeldt av: Tor Erling Fagermoen

”En helt overkommelig bibel” har blitt et fenomen. Med 12 opplag så langt, over 40.000 solgte eksemplarer i Norge, samt oversettelse til svensk, engelsk og nå også til Aserbajdsjans hovedspråk Aseri (!) må vi kunne kalle boka en suksess både for den unge presten Knut Tveitereid og for Bibelselskapet.

Men det viktige er at boka blir lest. Den er som tittelen sier ”overkommelig”. Den er ingen bibeloversettelse, men en andaktsbok som gjenforteller de 365 viktigste bibelavsnittene med ord unge mennesker kan forstå og relatere seg til. Den skal ikke være en erstatning for bibelen, for å sitere fra boka: ”Guds ord er ca 459 millioner ganger mektigere enn Knuts ord”. Gjennom å gi denne boka ett minutts oppmerksomhet hver dag, vil bibelkunnskapen og slik også lysten til å lese den egentlige bibelen øke. Det er forfatterens ambisjon: boka skal være ”en hjelp til å oppdage Guds fantastiske ord”.

Hver dags andakt er først og fremst et bibelavsnitt. Dette er gjengitt i sin helhet. Et godt grep som gjør at bibelteksten faktisk blir lest. Deretter følger en betraktning hvor forfatteren eksperimenterer rimelig fritt fra dag til dag både i form og innhold, men uten å miste visjonen og hovedideen med boka: Å skape bibelbegeistring. Med tabeller og ordforklaringer bak i boka fungerer boka som en liten bibelskole i seg selv.

Boka skiller seg fra alle andre andaktsbøker jeg har lest, og nettopp variasjonen i form fra dag til dag gjør at leseren etter å ha lest en andakt faktisk gleder seg til neste. Knut Tveitereid er en mester til å formulere seg, og har stadig nye spennende innfallsvinkler og ting å tenke over. Gjennom en artig bruk av grafiske symboler får leseren dessuten noe ekstra hver dag. Her utfordres leseren til å pugge bibelvers, fylle ut ting selv, sjekke ut hva andre bibeltekster sier om samme tema, oppmuntringer, formaninger eller en liten faktaoppramsing om en viktig person i bibelen.

Det er ikke uten grunn at denne boka har blitt en vinner blant både de som kjøper andaktsbøker til ungdom og ungdommene selv. Anbefales på det varmeste!

Her er det noe å tenke på for hverdagen, direkte sagt

En helt overkommelig bibel - nå også i Aserbajdsjan!

«En helt overkommelig Bibel» av Knut Tveitereid er en av Bibelselskapets bestselgere fra senere år, med omkring 40 000 solgte eksemplar så langt. Boka ble tidlig oversatt til svensk og engelsk, og har vært solgt både i Storbritannia og Australia. Nå er boka også oversatt til aseri-språket.

Forfatter: Henri J. M. Nouwen

Tittel: Å søke en helhet. De tre trinnene i utviklingen av et åndelig liv

Forlag: Verbum 2006, 156 sider

Anmeldt av: Dagfinn Solheim

Boken har tre hovedavsnitt: å stekke hendene ut mot vårt innerste selv, å strekke hendene ut mot våre medmennesker og å strekke hendene ut mot Gud. Forfatteren tar oss med inn i spørsmålet: Hva vil det si å leve et liv i Jesu Kristi ånd?

Dette er ikke en andaktsbok i vanlig betydning. Det finnes ingen ord for hver dag i en måned eller et år. Det er derimot en veiledning for å finne sin egen form for andakts- og bønneliv. Hvordan kan en få en stillhet og ro som gjør at en kan lytte til Guds stemme.

Den siste delen av boken blir helt avgjørende: å stekke hendene ut mot Gud. Hvordan kan vi avdekke illusjonene og drømmene vi ofte lever i? Hvordan kan vi isteden tålmodig vente på Guds omsorg og Guds gaver – som Han vil gi oss i sin kjærlighet. Det betyr å hvile i Guds kjærlighet (Salm 90). Et eksempel er hvordan Jesusbønnen er blitt brukt: "Herre Jesus Kristus, miskunn deg over meg!"

Vi får også noen praktiske råd. Bønnen er både en gave og noe en må lære. Det er også en sammenheng mellom å be uavlatelig og det å sette av tid til bønn (disiplin). Den enkelte må finne sin måte å be på. "Hva er bønnen i mitt hjerte?" Han har funnet tre retningslinjer som er felles for dem som har vært

spesielle bønnemennesker: Ordet, stillhet og en veileder. "En kontemplativ lesing av Guds ord, en stille lytting til Guds stemme og en tillitsfull lydighet til en åndelig veileder."

Vi er opptatt av å holde fast på ting og mennesker, eie dem. Boken leder oss mot å gi slipp på dette og isteden hvile i Guds kjærlighet og omsorg – "bo i Guds bolig". På en måte blir vi kjent med oss selv ved å lytte til Gud. Så kan vi vente tålmodig på Guds gaver. Han vet hva vi trenger bedre enn oss. Men kampen vil fortsette. Vi er både hjemme og samtidig underveis – på vandring.

Tittel: Doktor Einar Lundby – trosvitne og sjelesørger

Forfatter: Fritz Rolf Lillevold

Anmeldt av: Synnøve Spanne

I år 2000 kom denne boka ut. 2. opplag ble trykket allerede i 2001. Boka er skrevet av pensjonisten og juristen Fritz Rolf Lillevold. Han var venn og sambygding av Einar Lundby. Det var Lundby selv som ønsket at Lillevold skulle skrive det som eventuelt skulle skrives om han. Lillevold har fått tilgang på Lundbys dagbøker. Dette er den første og eneste boka som gir en samlet beretning om Einar Lundbys liv. Det er lettlest, fengende og oppbyggelig lesning. Lillevold makter å gi et bredt og levende bilde av denne særmerkte og enestående kristne personligheten som Einar Lundby var. I boka møter vi Einar Lundby som barn til han døde som 84 åring i 1978.

Einar Lundby ble født i 1894 på gården Lundby i Furnes på Hedmarken. Han var nummer sju i en søskenflokk på ti. I sin barndom og tidlige ungdom rammet sjukdom, død og flere vonde ting familien. Dette har nok vært med å forme Einar Lundbys sinn og liv.

Han utdannet seg som lege og hadde legepraksis forskjellige steder; Brummunddal, Bardu/ Målselv og på Ullevåll/Rikshospitalet sykehus. Alle steder var han en avholdt lege. Han fikk tidlig navnet "Doktor Lundby". Dette navnet beholdt han hele livet.

I sin ungdom opplevde Einar Lundby mang en kamp og krise; både menneskelig og åndelig. Han gir avkall på kjærligheten og velger et liv i sølibat. Han var åndelig søkende i flere år. Han kom i kontakt med Oxfordbevegelsen. Denne fikk stor betydning for Lundby. Det samme gjorde og legen Gordon Johnsen som ble hans nære venn og kollega.

Begge fikk en visjon om å starte et hvilehjem og et nervesanatorium på kristen grunn. Etter flere års bønn og venting resulterte dette i Solborg hvilehjem på Jevnaker og Modum Bad nervesanatorium. Lundby fikk

ansvaret for Solborg mens Johnsen for Modum Bad. Einar Lundby drev Solborg hvilehjem til 1963 . Da gikk han i sitt 70. år.

Hans livsgjerning ble videreført på Sjelesorginstituttet tilknyttet Modum Bad (Sykehus). Som en hyldest til ham og hans livsverk ble hans navn for alltid knyttet til instituttet ved at det fikk betegnelsen "Institutt for Sjelesorg – Dr. Einar Lundby`s Stiftelse".

I boka møter vi sjelesørgeren, predikanten og bønnemennesket Einar Lundby. Han har fått hjulpet utallige mennesker. I en tale betegnet Gordon Johnsen Einar Lundby som den store ener og foregangsmann i sjelesorgen her i landet.

Lundby var en etterspurt predikant som samlet mange mennesker overalt der han talte. Lillevold karakteriserer han som en evangelist med humor og enkel teologi. Han talte alltid uten manuskript og forkynnelsen bar preg av levd liv.

Å leve livet i Guds lys, var et yndlingstema. Det samme med lydighet og ledelse. Salme 32,8 "Jeg vil lære deg og vise deg den vei du skal vandre, jeg vil gi deg råd med mitt øye" var et nøkkelvord for Lundby.

Selv levde han i Guds ledelse med sitt liv, og han opplevde utrolige ting. Han ble f. eks. minnet om mennesker som var syke, trengte penger, var i dyp fortvilelse osv. Det finnes mange slike historier om Lundby.

Einar Lundby begynte alltid dagen med å be. Og han brukte mye tid i bønn. Om bønnens virkning sier han: " Du kan ikke forandre Guds vilje gjennom din bønn, men du er med og forandrer begivenhetene, så de kommer i overensstemmelse med Guds vilje – og bønnen forandrer deg selv, så også du blir ett med den samme Guds vilje."

Les boka. Den berørte meg, og ga meg lyst og trang til å leve et liv nærmere Jesus.

Tittel: På talefot med profetene

Forfatter: Karsten Valen

Forlag: Studiebibliotek for Bibel og Misjon, 2006, 184 sider

Anmeldt av: Håkon Sunde Pedersen

Førstelektor Karsten Valen har i en årrekke undervist i Det gamle testamentet for Fjellhaug Misjonshøyskole. *På talefot med profetene* er en gjennomarbeidet samling av viktig forelesningsstoff som Valen har utarbeidet og anvendt i sin undervisning over Det gamle testamentets profetiske bøker. Boken består av åtte artikler hvor Valen behandler sentrale tekster og emner i profetlitteraturen.

Boken innledes med en overgripende artikkel om profetbevegelsen i Israel. I denne artikkelen tegner Valen en historisk skisse over profetbevegelsen i Israel, samtidig som han gir en innføring i profetenes kallsopplevelse og selvforståelse, peker på grunnleggende trekk ved innholdet i profetenes forkynnelse og viser linjene frem til Det nye testamentet. Avslutningsvis i denne artikkelen drøfter Valen ulike teologiske grunnsyn på Det gamle testamentets profetier.

I de fire påfølgende artiklene er det eksegesi og isagogikk (innledningsvitenskap) som står i fokus. Gjennom disse artiklene fører Valen oss inn i spørsmålene omkring tilblivelsen av Jesaja, Jeremia og Daniels bok, og lar oss bli kjent med profetenes liv og den historiske konteksten som ligger bak, og som omgir, tekstene. Denne innføringen tjener som ramme for den tekstanalyse og tolkning han gjennomfører på et utvalg av tekster hentet fra disse profetiske bøkene (Jes 1; 7,1-17; 42,1-9; Jer 7,1-15; 15,10-21; 23,5-6; 31,31-34; Dan 7). Valens interesse strekker seg imidlertid utover en ren historisk eksegesi. Til eksegesen av tekstene knytter han nemlig også an en anvendelse og aktualisering med hensyn på våre liv og vår tid. Dette anliggende tydeliggjøres også gjennom noen av de kortere ekskursene han har om bl.a. Herrens tjener i Jes 40-55, Menneskesønnen i Dan 7 og om Dyret i Johannes' Åpenbaring og Daniel 7.

Mens den sjette artikkelen er en kortfattet og skjematisk oversikt over de såkalte "Småprofetene", har den sjuende artikkelen en klar bibelteologisk karakter. Med eksempler fra Ezekiel-boken søker Valen å tydeliggjøre strukturen i Det gamle testamentets frelsesprofeti. Spørsmålet som reises er: Hvordan skal Det gamle testamentets profetier og løfter forstås? Valen viser i denne artikkelen hvordan Det gamle testamentets fremtidsprofetier beskrives med mønster fra Israels historie, og hvordan deres oppfyllelse sprenger rammene for en konkret oppfyllelse innenfor de geografiske og historiske grenser som Det gamle testamentet forholder seg til, og i stedet forutsetter en ny virkelighet.

I den siste artikkelen drøftes det prinsipielle forholdet mellom Det gamle og Det nye testamentet. Artikkelen består i stor grad av en innføring i forskningshistorien knyttet til dette emnet. Valen baserer sin artikkel på David L. Bakers bok: *Two Testaments. One Bible*. Sammen med den første og nest siste artikkelen, gir denne artikkelen hjelp til å komme på sporet av noen viktige prinsipper for hvordan vi i dag skal lese Det gamle testamentet. Samtidig bidrar disse kapitlene til å tydeliggjøre det fundamentet Valen står på når han aktualiserer og anvender tekstenes budskap på våre liv. Og det er nettopp Valens evne til å anvende og aktualisere tekstenes budskap som bidrar til at denne boken bør løftes ut over klasserommets fire vegger. Sammen med det forholdsvis enkle språket og de klare tankeføringene gjør dette boken leservennlig for et bredere publikum. Jeg vil derfor anbefale og

oppmuntre til en våken lesning av denne boken for flere enn bare KRL-studenter.